

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 48 nummer 7
28 februari 2022
tweewekelijks blad
erkeningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP1B-02817
BELGIE(N)-BELGIQUE

Zo ben ik toch niet?

Grensoverschrijdend gedrag aan de KU Leuven

Vaccins viseren vooral vrouwen

Ski-organisaties onder vuur

Interview Rutger Bregman

EDITORIAAL

In eigen boezem kijken

'Hoe hard pak jij een collega aan?', kopt *Veto* even verderop in deze krant. De KU Leuven vertrouwt op zelfcontrole om grensoverschrijdend gedrag aan te pakken.

Het is alsof de universiteit zichzelf als een tandartspraktijk of advocatenkantoor beschouwt. Collega's ('partners') beoordelen elkaar en beslissen wie moet gaan. Dat gaat voorbij aan de realiteit van een instelling die zich ontfermt over 60.000 jongeren.

We hopen dat de universiteit snel inziet dat het anders moet. Veto sprak met een doctorandus die nauwgezet moest kiezen wie te contacteren. Je weet niet wie wie kent daar hogerop. En ga je toch voor een externe instantie, is dat meteen een nucleaire optie. Waarom zou je werkgever je daarna nog willen houden?

Een bijzonder risicovolle sector verdient een bijzondere aanpak. Als het momentum van de voorbije weken niet zorgt voor een omslag in het hoger onderwijs, is dat een ernstig gemiste kans.

Meer dan moed

De aanpak moet meer extern – minder gesteund op moedige proffen of plichtsbewuste decanen. Want dat blijven overwerkte personen met een erg moeilijke combinatie van belangen.

De communicatie moet beter – de perceptie dat daders onbestraft blijven, is schadelijk los van het feit of dat zo is. Want die perceptie ontnemt hoop bij mogelijke melders. 'Ik ken veel mensen die hebben overwogen een melding te maken', zegt een assistent in deze krant. 'Ik ken niemand die het heeft gedaan.'

Omgaan met grensoverschrijdend gedrag is niet simpel. Om de KU Leuven aan de kaak te stellen, moet je zelf transparant zijn. Toen Veto zelf twee jaar geleden geconfronteerd werd met grensoverschrijdend gedrag, was de organisatie daar niet klaar voor. Het was een oud-redacteur die ons daar vorige week op moest wijzen.

Elke organisatie draagt zijn eigen risico's en moet daarmee aan de slag gaan. Net als wij die oefening blijven maken, moet de KU Leuven dat doen. 60.000 studenten en 13.000 personeelsleden rekenen daarop. ☺

Tijs Keukeleire is hoofdredacteur. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

navraag
Rutger Bregman
31-35

'Mijn vorige boek was een warme knuffel, het volgende eerder een trap in de ballen'

Rutger Bregman over verzet, het klimaat en cynische mensbeelden

CARTOON VAN DE WEEK door Bernard Tant

editoriaal

28 februari 2022

in deze editie

Dag-Stijn-vers

Staat De Morgen nog gevuld,
Tig subjecten uitgeluld.
Iets toch wat mijn maag vervult.
Jij, Stijn, bracht brood, niemand smult
Nooit meer Dagvers, treft geen schuld.

— Robin Barthels

'Het was alsof corona er niet bestond'

Kritiek op skireizen **4**

10 geboden tegen grensoverschrijdend gedrag

Het ideale beleid volgens deskundigen **7**

Hoe hard pak jij een collega aan?

Tuchtreglement KU Leuven aan vernieuwing toe **8-9**

Universiteiten nog steeds mannelijke bastions

Principes achter seksisme en racisme **10**

Stilte na de mail

Opiniestuk over grensoverschrijdend gedrag aan de KU Leuven **11**

Sociale Wetenschappen hervormt academiejaar

Gedaan met het semestersysteem **14-15**

Artsen in opleiding hopen op beter

Zorgt wetsvoorstel voor verandering? **17**

9 mythes over vegetarisch eten

De tegenargumenten ontkracht **18-19**

Miettes plaatjespagina

Inkijk op het persoonlijke werk van een student **20-21**

Amerikaanse universiteit betaalt 490 miljoen dollar aan slachtoffers seksueel misbruik

Meer dan duizend slachtoffers **24**

'Ik stapte uit de tv-wereld, er werd te veel met geld gemost'

Buiten de bühne: Kristof Oosterlynck **27**

CulTip

Culturele tips voor studenten **29-30**

Diaspora

Kleine kunst **30**

KU Leuven

Ontdek corona, begin in de fakbar **36-37**

Sjarels crypto

Cryptisch puzzelen **38-39**

Opnieuw Beiaardcantus in Leuven

Na vijf jaar terug massacantus op het Ladeuzeplein **online**

Alma 2 en De Moete tijdelijk gesloten: 'Onze reactie was verslagenheid'

Gevarieerdere menu's, maar minder vestigingen **online**

KU Leuven maakt onderzoeksdata publiek toegankelijk

Universiteit lanceert 'RDR' **online**

lees verder op veto.be

onderwijs

Kritiek op Weyts zwelt aan

Gedaan met 'proberen' in het hoger onderwijs **12-13**

student

Het perspectief van een grensoverschrijdende dader

Elke dader zou zijn fouten moeten erkennen **5**

sociaal

Wallonië blijft artsenquota weigeren

Vandenbrouckes plan voor een federale aanpak stuit op verzet **16**

internationaal

Schuldenberg voor pechgeneratie

Nederlandse studenten hebben 24,4 miljard schulden **22-23**

opinie

De Russische beer heeft geen schrik van een ongewapend Europa

Oproep voor een Europees leger **25**

onderzoek

Vaccins viseren vooral vrouwen

Het mannelijke lichaam geldt nog steeds als norm in de wetenschap **26**

cultuur

'Je blijft altijd ne FABULEUS'er'

Leuvens theatergezelschap blaast 25 kaarsjes uit **28-29**

dossier

'Als je te boek staat als een moeilijke mens, geraak je nergens'

Maffiose karakter van de academische wereld **6**

'Het was alsof corona daar niet bestond'

Veel studenten kwamen met corona terug van hun skireis. Van heenrit tot terugrit was er amper controle. Ski-organisaties beweren dat ze machteloos waren, maar die verklaring wringt.

door [Pascal Beyer](#)

Studentenverenigingen namen grote bedrijven zoals Hoogtestage en Totally Snow onder de arm om hun skivakanties te organiseren. Die organisaties waren bijgevolg verantwoordelijk voor het handhaven van de coronamaatregelen en om ervoor te zorgen dat alles covid-safe verliep. Hoewel de organisaties ook daadwerkelijk maatregelen namen, werd er een groot aantal besmettingen vastgesteld. Waar liep het mis?

De busrit

De studenten vertrokken op reis in volgeproppte bussen. Sommige buschauffeurs moedigden het zelfs aan om de mondklappers af te zetten, zo melden getuigen aan *Veto*.

Bij de organisatie Hoogtestage moesten de studenten enkel een Covid Safe Ticket voorleggen om op te stappen, bij Totally Snow was ook een negatieve zelftest nodig. Deelnemers hadden echter de mogelijkheid om duchtig te frauderen, want ze mochten de test thuis afleggen.

FFP2-maskers waren verplicht op de bussen van Totally Snow. 'Ook bij ons waren mondklappers verplicht, maar we hebben moeten vaststellen dat dat niet gevolgd werd', reageert Tijl Garré van Hoogtestage. Bij Totally Snow wenste niemand te reageren op de vragen van *Veto*.

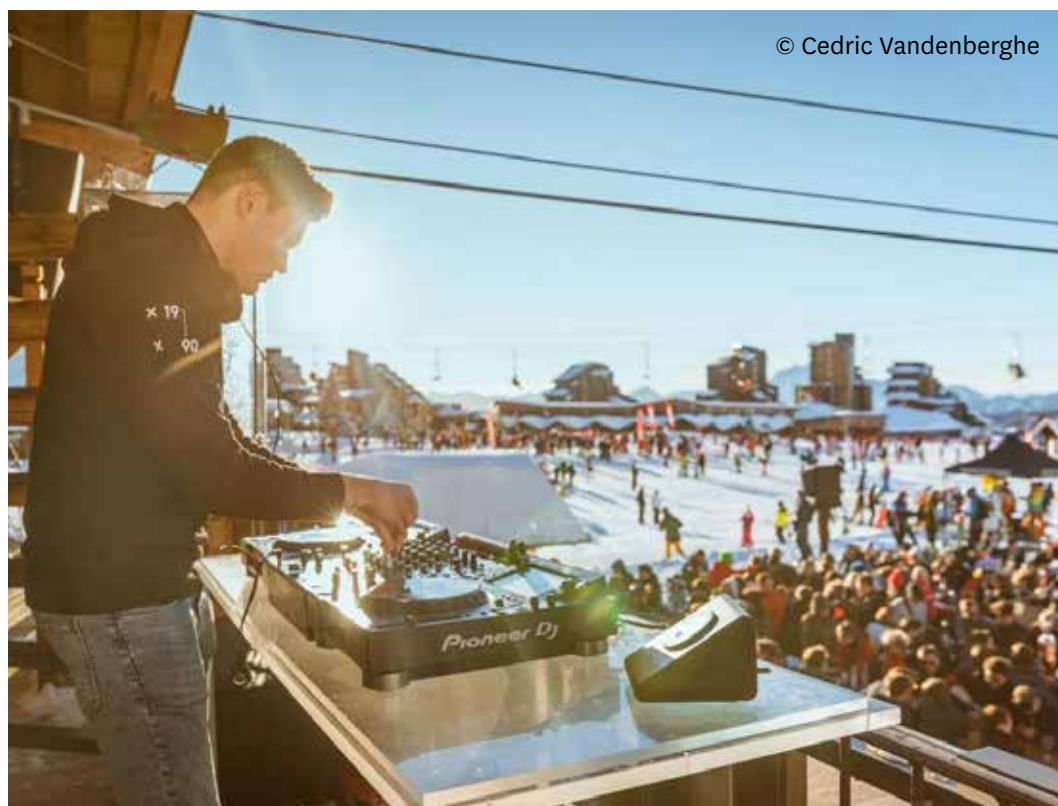
'Als je ginder symptomatisch was, deed je gewoon geen zelftest'

student op reis met Hoogtestage

Dat veel studenten er toch wat ongerust in waren, merkte je bij Hoogtestage aan de grote toename aan mondklapperdragers op de terugrit naar Leuven, klinkt het. 'Af en toe hoorde je ergens wat gehoest, dan keek je toch even rond om te zien of die persoon een mondklapper aanhad', vertelt een student.

Bij Totally Snow was er op de terugrit geen negatieve zelftest nodig, wat de logica van de eerste zelftest teniet doet. 'Op de terugrit hadden de meesten toch al het gevoel dat ze corona hadden, dus werden er minder mondklappers gedragen', vertelt een studente die op een bus van Totally Snow zat.

'Als je ginder symptomen had, deed je gewoon geen zelftest. Wie wil er nu 7 dagen in Frankrijk in isolatie zitten?', getuigt een student die met Hoogtestage naar Avoriaz ging. 'Mensen die daar

© Cedric Vandenberghe

positief testten, werden gerepatrieerd. Maar iedereen testen was logistiek onmogelijk te regelen', beweert Garré.

Het rijk der vrijheid

'Zij die uitgegaan zijn, zijn positief getest en zij die in het appartement bleven, niet', constateert een student. Technisch gezien zou dat uitgaan niet mogelijk geweest mogen zijn, maar in de Franse skidorpen werd lichtzinnig omgesprongen met de bestaande coronamaatregelen.

Ook de organisaties waren zich daarvan bewust, maar stonden er naar eigen zeggen machteloos tegenover. 'De uitbaters, noch de politieagenten droegen mondklappers of controleerden daarop. Wij hebben alle regels aan de deelnemers gecommuniceerd', zegt Garré.

Ook in de skiliften werd de mondklapperplicht niet altijd afgedwongen. Zo viel er in Avoriaz geen mondklapper te bespeuren en in andere gebieden werden mondklappers vaak enkel verplicht in gesloten gondelliften.

Discotheken waren in Frankrijk gesloten en op café mocht je enkel aan je tafeltje dansen. 'Nog geen uur later waren we al aan het dansen alsof corona nooit bestaan had, zalig!' reageert een studente die met Hoogtestage meeding.

De capaciteit van die cafés was natuurlijk beperkt door de coronamaatregelen, maar 'als je binnen geen corona kreeg, kreeg je het buiten in de opeengepakte rij wel', getuigt een skiër uit Avoriaz.

Maar met zes

Op de vraag waarom de organisatie niet tussenkam, reageerde Garré van Hoogtestage dat ze daar slechts met zes verantwoordelijken aanwezig waren. 'We waren op privé-eigendom. Het binnenlaten van de mensen en de capaciteit controleren was de taak van de uitbaters. Als zij dat niet deden, konden wij weinig betekenen en hoogstens bij een paar groepjes de sfeer verpesten', vult hij aan.

De organisaties wassen hun handen in onschuld. Toch is de kans groot dat de besmettingen zich evengoed voorgedaan hebben op de bussen, op de georganiseerde activiteiten op de pistes - waar geen mondklappers verplicht werden - of tijdens cantussen en feestjes waar het gedoogd werd om door elkaar te dansen.

De schuld ligt volgens de organisaties bij de lokale overheden, horeca-uitbaters en buschauffeurs die een gedoogbeleid handhaafden.⊘

Het perspectief van een grensoverschrijdende dader

Tot een paar jaar geleden maakte Sofie* zich regelmatig schuldig aan grensoverschrijdend gedrag. Vandaag komt ze ervoor uit en erkent ze haar fouten, wat elke dader volgens haar moet doen.

door [Elena Amore](#) en [Manon Cools](#)

Sofie* heeft meer dan een keer de grenzen overschreden. 'Ik had een "neen" nodig... soms zelfs herhaaldelijk', geeft ze toe. 'Zeker na een relatiebreuk had ik het moeilijk om grenzen weer te construeren en te aanvaarden dat het gedaan was.'

Een gebroken hart was voor haar een geldig excuus om in het midden van de nacht aan de deur van haar ex-vriendinnen aan te bellen. 'Ik vond het flauw dat mensen niet inzagen dat ik verdriet had of simpelweg te veel gedronken had', vertelt ze. 'Vroeger dacht ik dat ik het slachtoffer was.' Sofie voegt eraan toe dat ze de dag nadien wel spijt had van haar acties.

Een wazig beeld van vage grenzen

Sofie onderscheidt haar acties uit liefdesverdriet van die uit puur dronkenschap. 'Als ik zat was, had ik de neiging om vrouwen lastig te vallen. Ik pakte ze vast en raakte ze aan, terwijl ze hadden aangegeven dat ze het niet wilden.' Het ging vaak om onbekende vrouwen op café.

Intussen wordt Sofie al meerdere jaren begeleid om te werken aan grenzen erkennen en herkennen. Zo heeft ze begrepen dat grenzen subjectief zijn. 'Je weet nooit met zekerheid wat anderen grenzen zijn en daar moet je voor uitkijken', zegt ze. 'Wat voor mij nog onschuldig lijkt kan voor een ander al zeer ongemakkelijk zijn.'

Cancelcultuur

Sinds de uitbraak #MeToo in 2017 wordt grensoverschrijdend gedrag massaal gemediatiserd. Vijf jaar verder verschijnen de klachten van grensoverschrijdend gedrag binnen universiteiten in alle kranten. Dat heeft als positief gevolg dat er veel meer aandacht gaat naar grenzen en toestemming, maar er loert een gevaar in de schaduw van die mediatisering: cancelcultuur.

Cancelcultuur maakt dat de media en de publieke opinie het proces al gevoerd hebben voordat een zaak voor de rechtbank is verschenen. Dat vormt een reëel gevaar voor het strafrechtelijke systeem.

Sofie ziet aan de basis van dat probleem het gebrek aan vertrouwen in justitie. 'We zouden niet zo kwaad worden op universiteiten omdat zij onvoldoende intern sanctioneren als we tevreden waren met de bestraffing van de rechtbanken', meent ze.

Cancelcultuur bemoeilijkt daarnaast de herintegratie van de dader. 'Slechts weinig daders beseffen dat het probleem bij hen ligt. Om dat aan zichzelf te kunnen toegeven en dat in te zien, hebben ze hulp nodig', zegt Sofie. Ook de Belgische autoriteiten hebben dat ingezien en hebben sinds kort een programma ter begeleiding van daders ingevoerd.

In een maatschappij die gelooft dat daders van grensoverschrijdend gedrag geen tweede kans verdienen, is de begeleiding bij re-integratie als betere burgers kansloos. 'De vergeving is aan het slachtoffer', vindt Sofie. 'Wij als maatschappij moeten er vooral zijn voor het slachtoffer en het gedrag van de dader gepast straffen en corrigeren.'

Interne sancties

De realiteit is dat de publieke opinie geen genoeg neemt met een louter gerechtelijke bestraffing. Wanneer aan het licht komt dat een assistent ongewenst seksueel gedrag heeft vertoond, rijst de eis om ontslag of demotie. 'Dat is een begrijpelijke reactie, maar niet altijd de juiste oplossing', vindt Sofie.

Sofie beklemtoont dat alles afhangt van de vorm van grensoverschrijdend gedrag, maar deelt het volgende: 'In mijn ervaring willen slachtoffers erkenning, liever dan bestraffing. Ze willen dat de dader toe-

geeft dat die fout zat en dat er in dialoog wordt gegaan over hoe het beter kan, zodat het in de toekomst niet opnieuw voorvalt.'

In de toekomst hoopt Sofie dat de media een gezondere rol kunnen spelen om zo uiteindelijk bij te dragen tot een betere aanpak van grensoverschrijdend gedrag. Zo wijst ze op tv-programma's, zoals de fictiereeks *Twee Zomers*, die mensen sensibiliseren voor grensoverschrijdend gedrag.⊘

© Miette

'Je weet nooit met zekerheid wat anderen grenzen zijn'

*Sofie is een gefingeerde naam

'Als je te boek staat als een moeilijke mens, geraak je nergens'

Universiteiten zijn erg gevoelig voor grensoverschrijdend gedrag, en dat wordt enkel erger. Een groeiende groep jonge onderzoekers aast op een kleine hoeveelheid posities.

door [Tijs Keukeleire](#), [Joanna Wils](#) en [Simon Tibo](#)

'How Academia Resembles a Drug Gang', schreef Alexandre Afonso in 2013 op de blogsite van de London School of Economics. Onderaan de academische ladder, zo schrijft hij, heb je een grote groep jonge onderzoekers die precaire omstandigheden aanvaarden. Net als jonge drugsdealers doen ze dat in ruil voor het uitzicht op een droomjob: rijke, gerespecteerde drugsbaron in het ene geval, goedbetaalde, autonome prof in het andere.

'Als een universiteit opener is over beslissingen, verminder je de achterkamerpolitiek. Die maakt jongeren kwetsbaar'

[Dylan Couck](#), *doctorandus in onderwijsrecht UGent*

Afonso schreef zijn artikel in de eerste plaats met het oog op de Angelsaksische wereld, maar verwijst ook naar het systeem in continentaal Europa. Zo is Vlaanderen tussen 2000 en 2019 van 0,7 naar 2,5 nieuwe doctoraatshouders per 1000 inwoners gegaan. Aangezien hogerop de academische ladder er geen bijna-verviervoudiging is geweest van de posities, betekent dat meer concurrentie. Het zorgt voor een grotere polarisatie op de arbeidsmarkt – met de vergelijking met de drugswereld tot gevolg.

Hiërarchie

De gevoeligheid voor grensoverschrijdend gedrag gaat verder dan competitie. Er wordt vaak verwezen naar de hiërarchische structuur in de academische wereld: als jonge academicus ben je altijd afhankelijk. Je bent uitgekopt in je aula door

een prof en die heeft kennis van het systeem.

Dat blijft gelden wanneer je het studentenstadium voorbij bent. 'Wat je niet mag onderschatten', vertelt een assistent aan de KU Leuven aan *Veto*, 'is dat veel mensen doctoren als eerste job. Je hebt daardoor veel minder een idee van wat gangbaar is in een werkomgeving.' Misbruik loert dan snel om de hoek.

Het begint dus bij werknemers goed informeren over wat ze mogen verwachten – dat is een eerste stap tegen grensoverschrijdend gedrag en misbruik. Maar hoe maak je een universiteit minder hiërarchisch? Door je technisch en (academisch) ondersteunend personeel meer te betrekken in je beleid, zo hoort *Veto*.

'Op die manier maak je de feitelijke en hiërarchische verschillen veel kleiner', meent Dylan Couck, doctorandus in onderwijsrecht aan de UGent. Als een universiteit opener is over beslissingen en vooral het beslissingsproces, verminder je de achterkamerpolitiek. Een gesloten cultuur maakt jongeren kwetsbaar, want hun carrière wordt door een kleine groep gevestigde profs bepaald.

Wat is 'te erg'?

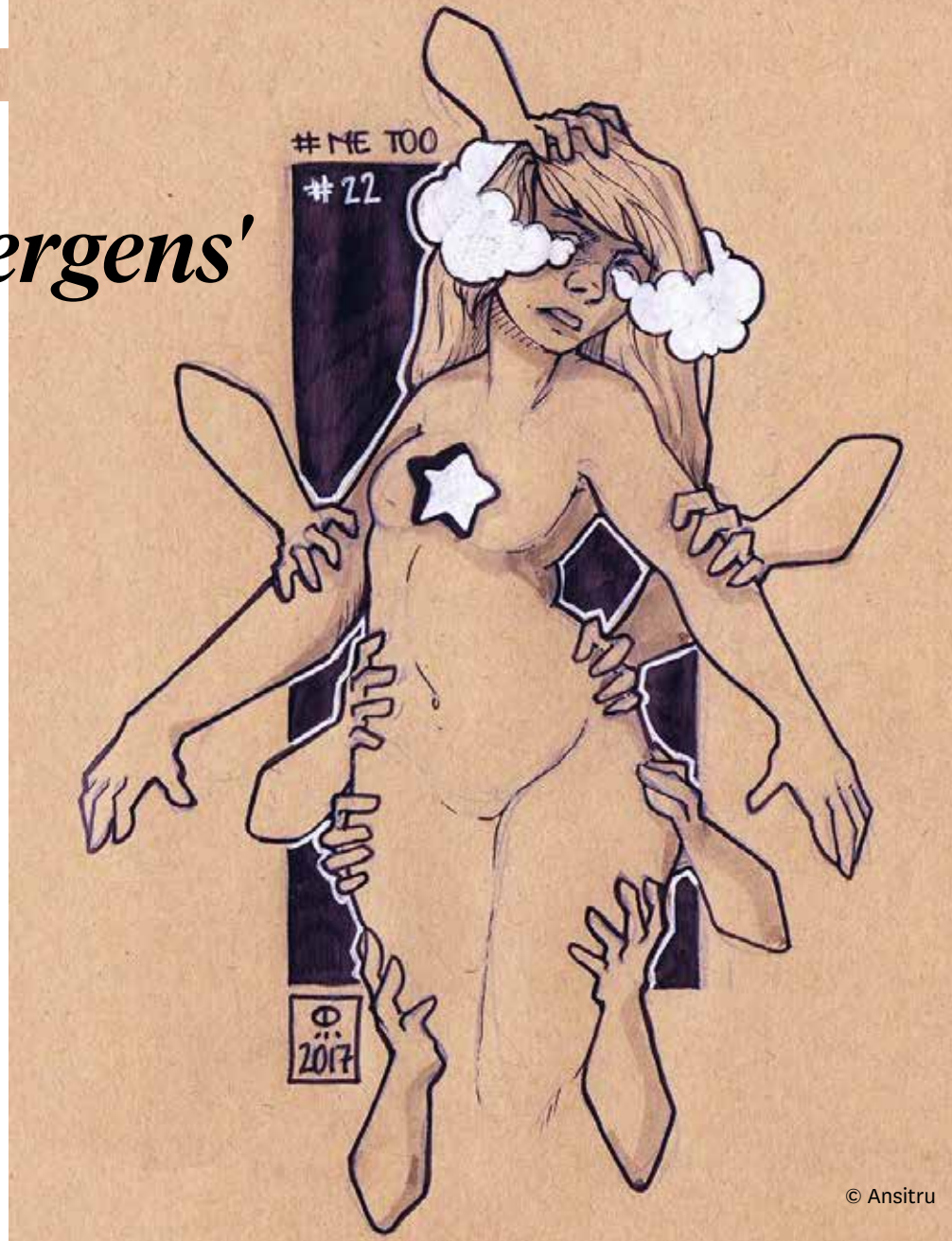
Grensoverschrijdend gedrag aan universiteiten neemt veel vormen aan. De media hebben vooral over seksueel grensoverschrijdend gedrag bericht, maar een hele reeks andere soorten bleef onderbelicht. Machtsmisbruik, verbale agressie of plagiaat kunnen ook onder de noemer vallen.

'Ik ken veel mensen die hebben overwogen een melding te maken. Ik ken niemand die het heeft gedaan'

[anonieme assistent](#), *KU Leuven*

Telkens is de vraag: waar trek je de grens? 'Als academicus laat je veel passeren', vertelt de assistent. 'Als onderzoeker ben je altijd gespecialiseerd, en de wereld van jouw specialisatie – en zelfs vakgebied – is klein. Als je te boek komt te staan als moeilijke mens, geraak je nergens meer.' Dat zie je onder andere in het grote belang van aanbevelingsbrieven. Die heb je nodig bij bijna elke sollicitatie, maar vaak krijg je die brieven niet te zien.

Wanneer je er daarbovenop van overtuigd bent dat jouw melding geen verschil maakt, stopt het

er vaak bij. 'Ik ken veel mensen die hebben overwogen een melding te maken', zegt de assistent. 'Ik ken niemand die het heeft gedaan.'

Straffeloosheid

Daarmee kom je terug bij de kern van het probleem: het gevoel van straffeloosheid dat leeft bij veel potentiële melder. Maïka De Keyzer van vakbond ABVV KU Leuven wil een einde aan de 'onaantastbaarheid' van professoren. 'Er zijn strengere straffen nodig om een signaal te geven dat daders gevolgen zullen dragen.'

'De dader komt er vaak vanaf met een tik op de vingers, maar voor het slachtoffer zijn er dan slapende honden wakker gemaakt'

[Maïka De Keyzer](#), *ABVV KU Leuven*

Maar strengere straffen beschermen een melder nog niet meteen. 'De dader komt er vaak vanaf met een tik op de vingers, maar voor het slachtoffer zijn er dan slapende honden wakker gemaakt', vertelt De Keyzer. 'Zij moeten vaak binnen het departement blijven werken met de dader.'

Vandaar dat de nood aan anonieme meldpunten regelmatig weerklinkt – hoe hoog hun risico's ook zijn. 'Enkel als een melding niet kwalijk kan zijn voor een verdere carrière, zullen mensen problemen melden', klinkt het bij Annelies D'Espallier, ombudsvrouw van de Genderkamer.

Overall mannen

In veel faculteiten gaan hiërarchische verschillen hand in hand met genderonevenwichten: mannen vervullen nog steeds het merendeel van de posities waaraan macht en invloed verbonden zijn. Vraag is of vervrouwelijking zal leiden tot minder problematische situaties. 'In theorie moet een grotere diversiteit het risico inderdaad verkleinen', vertelt D'Espallier, 'maar we zullen moeten zien hoe het evolueert in de praktijk.'☺

Tien geboden tegen grensoverschrijdend gedrag

In de strijd tegen grensoverschrijdend gedrag benadrukken verschillende ervaringsdeskundigen elk andere aspecten, maar sommige krachtlijnen komen steeds bovendien.

1. Een goed beleid begint al voor een klacht wordt ingediend.

Een instelling houdt voortdurend een vinger aan de pols en durft zichzelf in vraag stellen.

2. Een zwijgcultuur wordt vervangen door een spreekcultuur.

De instelling maakt duidelijk dat ze openstaat voor elke melding. Ook voor meldingen van 'onschuldige' voorvallen. Omstaanders durven problematische situaties aankaarten.

3. Het onderscheid tussen een melding en een tuchtprocedure is voor iedereen duidelijk.

Wantrouwen tegenover een tuchtprocedure straalt niet af op het vertrouwen in een meldpunt.

4. Er is een mogelijkheid tot anoniem melden.

De risico's die daarmee gepaard gaan, worden opgevangen door ingebouwde waarborgen.

5. Slachtoffers worden op de hoogte gebracht van alle mogelijke uitkomsten na hun klacht.

Ze worden ook geïnformeerd over het tijdsverloop tussen de melding en het vervolgetraject. Indien een tuchtprocedure wordt opgestart, worden ze hierover geïnformeerd. Ze worden serieus genomen en worden betrokken in de afhandeling van hun klacht.

6. Vertrouwenspersonen worden niet enkel opgeleid om brandjes te blussen.

Ze leren ook een ondersteunende en bemiddelende rol spelen. Daarvoor handelen ze compleet onafhankelijk, binnen of buiten de instelling.

7. De instelling durft daders aan te spreken, ook als het om een goudhaantje gaat.

8. De voor- en nadelen van een interne tuchtprocedure worden afgewogen tegen de voor- en nadelen van een externe tuchtprocedure.

Als blijkt dat een externe tuchtprocedure tot betere resultaten leidt, durft de instelling de tuchtprocedure uit te besteden.

9. De reactie van de instelling focust niet enkel op bestraffing, maar ook op herstel.

10. Het discours van de instelling is niet verbloemend.

De instelling neemt de daders niet in bescherming en wekt die indruk ook niet.☺

'Blijkbaar moest het eerst branden'

De rol van media-aandacht

Na de persaandacht voor grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs, werd in 2018 een Vlaams charter tegen grensoverschrijdend gedrag aangenomen. Dat charter biedt geen sluitende oplossing, maar is 'eerder een engagementsverklaring van organisaties waar goede zaken instaan, maar ook veel adviezen die instellingen nog verder moesten implementeren', verduidelijkt onderwijsjurist Dylan Couck.

Gie Deboutte onderzocht de aanpak aan zes hogescholen en zag dat er wel degelijk gewerkt werd aan een beleid. 'Toch merk ik dat de recente persaandacht het proces sterker heeft geactiveerd dan vroegere aanbevelingen van vertrouwenspersonen.' Dat is spijtig, zegt hij. 'Blijkbaar moet het eerst branden vooraleer serieus werk wordt gemaakt van brandpreventie.'

'Het huidige debat moeten we vastgrijpen om in deze complexe problematiek versneld stappen voorwaarts te zetten', schreef Luc Sels in een mail naar het personeel. Hij kondigde een externe review aan en bevestigde dat een herziening van het tuchtreglement voor academisch personeel op de agenda staat.

Maar ook buiten de instellingen is sprake van een stroomversnelling. Annelies D'Espallier, ombuds van de Genderkamer, bevestigt dat het aantal klachten over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs is toegenomen. 'We kregen wel al occasionele klachten over grensoverschrijdend gedrag aan het hoger onderwijs, maar de enorme toevloed aan problemen was ook voor ons nieuw.'

Hoe hard pak jij een collega aan?

Bijna altijd zijn het proffen die proffen controleren aan de KU Leuven. Melders hebben weinig vertrouwen in het systeem tegen grensoverschrijdend gedrag, inclusief het vertrouwensnetwerk.

door [Simon Tibo](#), [Joanna Wils](#) en [Tijs Keukeleire](#)

Als je als KU Leuven-personeelslid je beklag wil doen, kan je terecht bij de vertrouwenspersonen van het centrale meldpunt of bij een facultaire vertrouwensantenne. Als student kan je ook terecht bij een vertrouwenspersoon voor studenten.

De vertrouwenspersonen doen dit als volwaardige job, maar wat betreft de vertrouwensantennes en doctoraats-ombudspersonen gaat het om personeelsleden van de KU Leuven die deze functie erbij nemen.

Het zorgt ervoor dat melders op eieren moeten lopen. *Veto* sprak met een doctoraatsstudent die aan de eigen faculteit goed moest kiezen bij wie langs te gaan. 'Een van de ombudspersonen kende een promotor van mij erg goed', vertelt de student. 'Dus hij stond voor een dilemma. Waarom zou hij zijn relatie opofferen voor een willekeurige PhD'er?'

Vertrouwensnetwerk

De KU Leuven is trots op haar uitgebreide vertrouwensnetwerk, dat ze invoerde na de integratie van de KU Leuven-campusen in 2013. Vertrouwensantennes en ombudspersonen op de verschillende campusen en faculteiten houden een vinger aan de pols. In veel gevallen gaat het om academisch personeel, soms ook emeriti. In bepaalde gevallen zijn er verkiezingen voor de functie.

Omdat dat meldpunt nog steeds ingebed zit in de universiteit, blijft er een drempel voor melders

Daarbovenop is er sinds 2017 een centraal meldpunt aan de KU Leuven, bemand door Heidi Mertens, het hoofd van de Dienst Diversiteitsbeleid, en Mariam Chlioui. Het meldpunt maakt je wegwijs door de wirwar aan instanties binnen en buiten de KU Leuven waar je terecht kan met je melding.

Omdat dat meldpunt nog steeds ingebed zit in de universiteit, blijft er een drempel voor melders. Die drempel is waarschijnlijk vooral ingegeven door het wantrouwen tegen de tuchtprocedure aan de KU Leuven, terwijl dat maar een van de mogelijke uitkomsten is van een melding (zie *inzet*).

De rector beslist

De vertrouwenspersoon bekijkt samen met het slachtoffer wat er kan gebeuren om het gedrag te doen stoppen via formele of informele kanalen, vertelt Pol Ghesquière, ombuds- en vertrouwenspersoon voor het personeel aan de KU Leuven. In het informele traject kunnen dat gesprekken zijn met de dader.

Dat is bijvoorbeeld gebeurd bij een professor aan de faculteit Letteren, de zaak waarover *HLN* vorige week berichtte. De professor kreeg een remediëringstraject en collega's van hem kregen een training.

De huidige, interne procedure roept weinig vertrouwen op, alsof de KU Leuven per se zijn eigen rechtbank wil spelen

De enige manier om uiteindelijk tot een tuchtprocedure te komen, is een formele klacht van het slachtoffer. Als het slachtoffer geen formele klacht wil indienen, zijn de vertrouwenspersonen gebonden aan het beroepsgeheim. De klacht belandt in principe dan in de lade.

Al kan bij klachten uit verschillende hoeken wel onderzoek gebeuren door een vertrouwenspersoon of een externe partner zoals IDEWE, aldus vertrouwenspersoon Heidi Mertens. Bij complexe cases wordt er een zorgteam samengesteld met een casemanager. Er gebeurt dan een onderzoek in combinatie met afspraken over nazorg.

Als het wel tot een formele klacht komt, is het de rector die, in overeenstemming met het reglement voor ZAP aan de KU Leuven, de tuchtpro-

cedure start. De zaak komt dan terecht bij de rector of het College van Decanen, afhankelijk van de ernst van het probleem en de vooropgestelde sanctie.

Leren van psychologen

Cijfers over hoe vaak een melding tot een tuchtprocedure komt zijn er niet. 'Dat staat zeker op ons verlanglijstje', zegt Heidi Mertens van het centraal meldpunt. Ze schat alvast dat het zeker niet om de helft van de gevallen gaat.

'Op dit moment is het tuchtreglement niet helder over grensoverschrijdend gedrag'

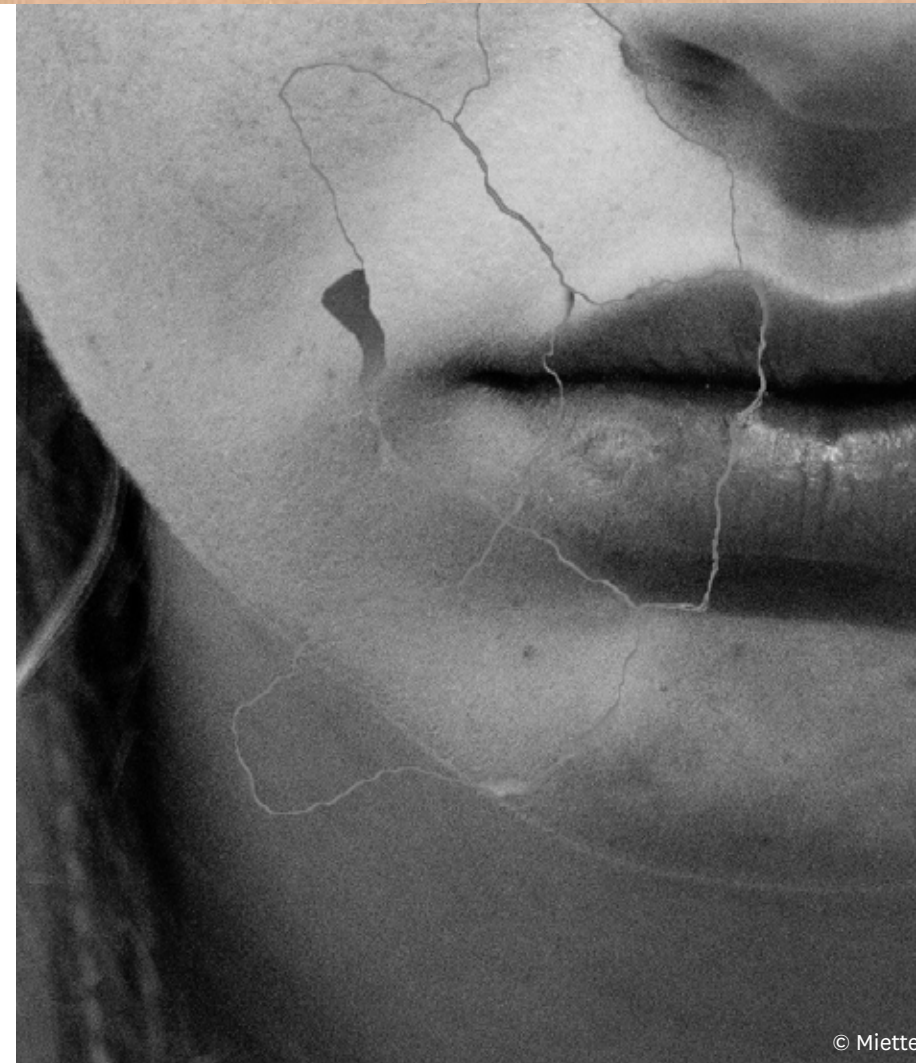
[Maïka De Keyzer](#), *ABVV KU Leuven*

Dat is waarschijnlijk omdat de huidige, interne procedure weinig vertrouwen oproept – alsof de KU Leuven per se zijn eigen rechtbank wil spelen, klinkt het. Er bestaan nochtans alternatieven. Zo verwijst Maïka De Keyzer van vakbond ABVV naar de regulering voor psychologen in België: de Psychologencommissie heeft een onafhankelijke, sectorbrede tuchtraad die oordeelt over inbreuken op de deontologische code.

Ook bepaalde sportfederaties werken met externe tuchtprocedures, vult Annelies D'Espallier van de Vlaamse Genderkamer aan. 'Het is de moeite waard om te onderzoeken of dat voor hoger onderwijsinstellingen een meerwaarde kan zijn.' Een oproep waar veel actoren zich bij aansluiten.

Tuchtje komt zo

Tucht blijft een omslachtige affaire. Slachtoffers moeten soms erg lang wachten vooraleer een tuchtprocedure wordt voltooid. Het meest in het oog springende geval was een Gentse studente

© Miette

die al twee jaar in afwachting was van antwoord van de UGent.

Toch is het belangrijk om niet te snel overstag te gaan, meent onderwijsjurist Dylan Couck. Om een tuchtsanctie uit te spreken, moet je voldoende zeker zijn van de feiten. Onafhankelijk van de casus moet er een evenwicht zijn tussen de doorlooptermijn van een procedure en de zekerheid over de tuchtfeiten, klinkt het.

Modern tuchtreglement

Op dit moment is het tuchtreglement voor academisch personeel niet helder over grensoverschrijdend gedrag, klaagt De Keyzer aan. Er ontbreekt een duidelijk deontologisch kader dat aangeeft wat voor soort gedrag grensoverschrijdend is. 'Als er meer helderheid is daarover, zal dat collega's aansporen om ongepast gedrag sneller te melden', aldus De Keyzer.

Ook rector Luc Sels lijkt die kritiek te erkennen. In een mail aan het personeel schreef hij twee weken geleden dat een herziening op de planning staat. Vorig jaar heeft de universiteit al het tuchtreglement voor studenten vernieuwd.

Het is uitkijken naar het resultaat van die vernieuwing. Komt er een grotere rol voor externe procedures? Worden de sancties strenger? Sels noemt in de mail een lijst aan zaken die 'aandacht' zullen krijgen bij de vernieuwing: 'de sancties, de

uitklaring van bevoegdheden in tuchtzaken, de gevolgde tuchtprocedure en de doorlooptijd ervan, de bepalingen in verband met verjaring, hoe gecommuniceerd kan worden aan melders en indirecte betrokkenen, etc.'

De machtskloven aan de universiteiten zijn een keuze en het vergt een duidelijk tuchtreglement en een cultuuromslag om die te veranderen

De machtskloven aan de universiteiten zijn een keuze en het vergt een duidelijk tuchtreglement en een cultuuromslag om die te veranderen.

Simpel wordt het niet. 'In tucht moeten situaties erg concreet omschreven worden. Open normen kunnen onderwerp vormen voor interpretatie, lijsten van tuchtfeiten daarentegen creëren de mogelijkheid dat je feiten vergeet en moeilijker kan reageren wanneer gedragsnormen wijzigen', meent Couck. Hij ziet meer heil in een aanvullende gedragscode die eventueel met concrete voorbeelden een toevoeging kan zijn aan een tuchtreglement. ☺

Op naar een Vlaanderenbreed meldpunt?

Al snel weerklonk in februari de oproep tot een extern, Vlaanderenbreed meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. Kinderpsychiater Peter Adriaenssens kroop ervoor in de studio van *De Afpraak*.

Dat weekend bracht *De Morgen* naar buiten hoe in 2018 toenmalig minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) de universiteiten en hogescholen had aangemaand om zo'n meldpunt op te zetten. Dat was na een voorval aan de UGent. De instellingen waren tegen en er kwam enkel een Charter Grensoverschrijdend Gedrag in de plaats.

Niet de droomoplossing

In een mail naar het universiteitspersoneel verklaarde Luc Sels twee weken geleden dat hij openstond voor zo'n Vlaanderenbreed, onafhankelijk meldpunt, maar dat hij toch sceptisch is. Zo'n meldpunt brengt de melder verder weg van de universiteit – en die zal uiteindelijk het heft in handen moeten nemen.

Sels neemt het in zijn argumentatie vooral op voor de interne meldpunten. Het lijkt geen twijfel dat interne meldpunten inderdaad nuttig zijn, wordt overal bevestigd. Zij zijn belangrijk omdat ze heel snel en gericht kunnen ingrijpen.

Het probleem ligt eerder bij het wantrouwen tegenover de meldpunten. Dat houdt melders tegen. Volgens Annelies D'Espallier, ombudsvrouw bij de Vlaamse Genderkamer, is dat trouwens onterecht. 'Het wantrouwen is vaak eerder gelinkt aan de tuchtprocedure, terwijl dat maar een mogelijke uitweg is na een melding: het is belangrijk beiden te onderscheiden.'

Aan de andere kant bleek na het uitbreken van #MeToo in het hoger onderwijs dat maar drie van de vijf Vlaamse universiteiten een intern, centraal meldpunt hebben opgericht. Een Vlaanderenbreed meldpunt is daar een directe oplossing.

Veel experts zien het nut in van een extra mogelijkheid om extern je melding te doen, 'maar we mogen niet de illusie hebben dat dat drempelverlagend zal zijn', aldus Gie Deboutte, ondersteuner van de vertrouwenspersonen studenten binnen de UCLL. 'Studenten verkiezen in dit geval een face-to-face-gesprek met iemand die ze vertrouwen.' ☺

Universiteiten zijn nog steeds mannelijke bastions

Is het toeval dat 88% van de decanen aan de KU Leuven witte mannen zijn? Onderzoek van de VUB wijst uit van niet. Het onthult structureel seksisme en racisme aan Vlaamse universiteiten.

door [Anouk Verhaege](#) en [Amber Sels](#)

Doctoranda Dounia Bourabain werpt licht op het fenomeen van de leaky pipeline, waarbij het aandeel vrouwen op de academische ladder daalt bij elke hogere trede. Ze onderzocht de ervaringen van vrouwelijke (post-)doctoraatsstudenten met verschillende etnische achtergronden. Vijftig interviews illustreerden hoe vier mechanismen de diversiteit van faculteiten consequent verlammen.

Rookgordijn van gelijkheid

Het eerste mechanisme is de hyperfocus op diversiteit in Vlaamse universiteiten die een paradoxaal klimaat creëert. Hoewel op papier veel aandacht besteed wordt aan een inclusief beleid, schiet de praktijk dikwijls tekort. Zo zijn vrouwen- en minderhedenquota belangrijk, maar onvoldoende.

Dat komt volgens Marjan De Coster, diversiteitsdeskundige aan de KU Leuven, doordat men de algehele masculiene werkcultuur uit het oog verliest. Bourabain gebruikt de analogie van een rookgordijn dat meer subtiele en onzichtbare vormen van discriminatie maskeert.

Mannelijke norm

In de academische cultuur wordt de prototypische universitaire student nog steeds belichaamd door de witte man. Vrouwen vinden moeilijker toegang tot dat exclusieve clubje. Leidinggevende mannen zoeken namelijk vooral naar hun evenbeeld in kandidaten voor sollicitaties en promoties.

'Ik heb twee keer echt gevoeld dat ik een vrouw was in de academische wereld en dat is tijdens mijn zwangerschappen'

[Marjan De Coster](#), diversiteitsdeskundige KU Leuven

Daarnaast moeten vrouwelijke academica's zich aanpassen aan een mannelijke standaard. 'In het academische systeem is publiceren ontzettend belangrijk', verklaart De Coster. 'Als vrouw kun je uitvallen door een zwangerschap. Die tijd verlies je om te publiceren, terwijl een man gewoon verder werkt en zo vaak een sterkere CV heeft.'

Etnische vrouwen worden dubbel gediscrimineerd op basis van zowel gender als afkomst

De Coster kan hier persoonlijk over meespreken: 'Ik heb twee keer echt gevoeld dat ik een vrouw was in de academische wereld en dat is tijdens mijn zwangerschappen. Je kan niet verder werken aan papers en je mist deadlines die mannen wel halen. Zeker met een tijdelijk contract weet je dat dat nefast is.' In het huidige systeem lijkt moederschap incompatibel met een ambitieuze en productieve academische carrière.

Onderwaardering

Meer impliciete mechanismen van discriminatie zorgen ervoor dat academica's zich soms onzichtbaar en minder serieus genomen voelen ten opzichte van hun mannelijke collega's. Hun ideeën worden bijvoorbeeld minder in overweging genomen tijdens vergaderingen.

Daarnaast wordt hun succes vaak toegeschreven aan geluk of de hulp van anderen in plaats van aan hun eigen capaciteiten. Bourabain en De Coster wijzen er bovendien op dat etnische vrouwen dubbel gediscrimineerd worden op basis van zowel gender als afkomst.

Paternalisme

De ondergewaardeerde academica staat in contrast met mannelijke leidinggevenden die zich superieur profileren. Dat uit zich in mansplaining en micromanagement. Mansplaining vindt plaats als mannen op een neerbuigende manier een vrouw iets uitleggen waarvan zij zelf veel kennis heeft.

Enkel structurele veranderingen kunnen discriminatie definitief uit het academische systeem weren

Vrouwen met een andere etnische achtergrond ervaren daarbovenop een extra laag paternalisme. Ze worden nauwgezet gecontroleerd in termen van fysieke verschijning, gedrag en werk. Ze moeten hun aanwezigheid bijvoorbeeld vaker aanmelden en hun werk wordt strikter nagelezen.

Enkel structurele veranderingen kunnen discriminatie definitief uit het academische systeem weren. Maar om het beleid te veranderen, moet je tot de topposities geraken. De Coster noemt dat de perversiteit van het systeem: 'Om daar te geraken moet je het spel lang meespelen en conformeren aan de masculiene norm.' Het zal dan ook aan de universiteiten zijn om het systeem te veranderen.☺

Stilte na de mail

De KU Leuven moet meldingen van grensoverschrijdend gedrag proactief opvolgen, anders blijven slachtoffers zwijgen, waarschuwt Anna Durnez. Ze kan er zelf van meespreken.

De afgelopen weken getuigden studenten van verschillende Vlaamse universiteiten over grensoverschrijdend gedrag van professoren en assistenten. Ook de KU Leuven bleef niet gespaard van dit wangedrag.

Daar heerst nochtans een nultolerantie tegenover elke vorm van grensoverschrijdend gedrag. 'De KU Leuven aanvaardt geen enkele vorm van grensoverschrijdend gedrag, uitsluiting, stigmatisering, haat, geweld, machtsmisbruik, racisme of discriminatie', schreef rector Luc Sels nog in zijn openingsmail van academiejaar 2020-21.

Een meldpunt met weinig gevolgen

In 2017 richtte de KU Leuven een meldpunt op tegen seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag. Veel studenten weten echter niet van het bestaan van dat meldpunt, en als ze het wel kennen is de drempel nog steeds groot om effectief aan de alarmbel te trekken. Zoals een voormalige studente in *De Standaard* aangaf, gaat er onvoldoende daadkracht gepaard met de woorden van de rector.

Ik ken geen enkele vrouwelijke medestudent die gespaard is gebleven van grensoverschrijdend gedrag, terwijl ik op één hand kan tellen wie hiervan aangifte heeft gedaan. Het is niet normaal dat wij bang moeten zijn als we alleen op straat lopen, laat staan in een 'gecontroleerde' omgeving van een universiteit.

Als de KU Leuven (en elke andere Vlaamse universiteit) echt een universiteit meent te zijn die een strijdpunt maakt van grensoverschrijdend gedrag, verwacht ik ook dat ze hier effectief daadkrachtig tegen optreedt, transparantie biedt over de gevolgde procedures na klachten en de dader sterk opvolgt. Er is geen enkele prof zo onmisbaar dat die het zich zonder gevolgen kan veroorloven om de grenzen van studenten of collega's te overschrijden.

Ikzelf maakte een achttal maanden geleden ook melding van grensoverschrijdend gedrag van een van mijn medestudenten. Na enkele dagen ontving ik een mail waarin werd gevraagd of ik open stond voor een gesprek en diezelfde dag nog

had ik hiermee toegestemd. Tot nog toe heb ik hier geen enkele reactie op mogen ontvangen. Als het over dit soort gevoelige zaken gaat, lijkt het me cruciaal om regelmatig je mailbox na te kijken. Het heeft mij enorm veel moeite gekost om die stap te durven zetten, om dan uiteindelijk achter te blijven met het gevoel dat wat ik te melden had niet ernstig genoeg was.

Onlangs vertelde een van mijn vriendinnen dat ze een soortgelijke situatie had meegemaakt, waarbij de opvolging van haar melding na enkele weken werd stopgezet, zonder resultaat. Eerder schreef *Veto* al dat er volgens Juna Ghaye niet genoeg mensen en middelen op de meldpunten gezet worden, wat de reden is waarom de opvolging stroef verloopt.

Voorbij de alarmbel

Er wordt steeds gehamerd op het feit dat men hoopt dat studenten en medewerkers 'indien nodig de stap naar het meldpunt of een vertrouwens-

persoon zullen zetten', zo vertelt een voormalige ombuds aan *De Standaard*. Daarvoor is er echter meer vertrouwen in deze meldpunten nodig. Ghaye vertelde aan *Veto* dat 'veel feiten niet gemeld worden, omdat studenten zien dat er niet veel aandacht wordt gegeven aan de klachten'.

Het verhaal stopt niet bij het trekken aan de alarmbel. Dat slachtoffers moeite hebben om aangifte te doen en een soort schaamte hebben, komt voort uit een gebrek aan vertrouwen en angst voor de gevolgen, zeker in gevallen waarbij er sprake is van een machtspositie. Promotors en professoren vervullen een cruciale rol in de verdere academische loopbaan en bijgevolg de toekomst van studenten.

Als er geen daadkrachtige, transparante gevolgen zijn, heeft een meldpunt weinig zin. Veel te vaak komen daders ervan af met een waarschuwing of een 'remediëeringsproces', terwijl slachtoffers er een (levenslang) trauma en angst aan kunnen overhouden. Daders in hoge posities worden zelden gestraft voor hun daden en tonen vaak weinig schuldinzicht.

De splinter bevat de mening van de auteur. Ze bevat niet noodzakelijk de mening van de redactie.☺

Als er geen daadkrachtige, transparante gevolgen zijn, heeft een meldpunt weinig zin

Kritiek op Weyts zwelt aan

Ben Weyts wil het Leuvense mijlpaalsysteem verplichten aan alle universiteiten en hogescholen. Zijn voorstel oogst scherpe kritiek: 'Dit is niet ondersteund door cijfers.'

door [Kasper Nollet](#) en [Elien Stouten](#)

Een recent wetsvoorstel van Ben Weyts (N-VA), Vlaams minister van Onderwijs, schuift maatregelen naar voren die de studievoortgang en -efficiëntie moeten bewaken: als student moet je je diploma binnen een redelijke termijn behalen.

Zo wil de Vlaamse regering het Leuvense mijlpaalsysteem Vlaanderenbreed invoeren tegen academiejaar 2023-2024. Dan moeten alle studenten na twee jaar studeren een eerste modeltraject van 54 tot 66 studiepunten behaald hebben.

Meerdere wegen leiden naar Rome

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), een strategisch adviesorgaan, spreekt zich kritisch uit over de plannen van Weyts. Ann De Schepper, voorzitter van de werkgroep die het Vlor-advies heeft voorbereid, betreurt de uniformiserende aanpak van de mijlpaal: 'De cijfers tonen op geen enkele manier aan dat die ene maatregel nu per se in alle situaties de beste maatregel is om studenten sneller een diploma te doen behalen.'

'Het voorontwerp stelt harmonisering voor, zonder een keurslijf'

[Koen Daniëls](#), Vlaams parlements lid (N-VA)

'De keuze voor een maatregel voor studievoortgang en de invoering ervan hangt van veel zaken af,' vervolgt ze, 'zoals de specifieke context en populatie van een hogeronderwijsinstelling. Er zijn ook verschillen tussen hogescholen en universiteiten.'

Het voorontwerp stelt kortom geen raamwerk waarbinnen elke hogeronderwijsinstelling zelf bepaalt welke maatregelen zij op welke wijze toepast, maar verplicht om eenzelfde aanpak te hanteren in Vlaanderen. 'Zonder aan te tonen dat die ene manier de enige juiste is', vult De Schepper aan.

Koen Daniëls, Vlaams parlements lid voor N-VA, is het oneens met het advies van de Vlor: 'Instellingen kunnen nog altijd klemtonen leggen, wat ook nodig en logisch is gezien de verschillende profileringen en studentenpopulaties.'

'Het voorontwerp stelt harmonisering voor, zonder een keurslijf, wat duidelijker en leesbaarder is voor studenten', legt hij uit. 'Zeker voor

studenten in kansengroepen, voor wie het anders helemaal een kluwen is.'

Studentenstem bleef achterwege

Julien De Wit, bestuurder bij de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), stelt zich vragen bij de mijlpaal: 'Het is een harde maatregel die voor een student een grote impact kan hebben. We zien geen overtuigend bewijs dat die maatregel Vlaanderenbreed opleggen effectief een beter studierendement in de hand werkt.'

De instellingen kunnen hun onderwijs niet vrij inrichten

De Wit vindt het dan ook jammer dat de mijlpaal niet volgt uit de voorbereiding van het decreet, die ondersteund werd door veel data.

Impact op de instellingen

Bij de universiteiten en hogescholen ligt vooral de verplichte uniforme implementatie van de mijlpaal moeilijk, duidt De Schepper. Wat momenteel op tafel ligt, staat immers lijnrecht tegen-

over grondwetsartikel 24: de instellingen kunnen hun onderwijs niet vrij inrichten, afgestemd op de specifieke noden.

Het voorontwerp gaat er bovendien vanuit dat de invoering van haar maatregelen geen implicaties heeft op de organisatie, het financiële plaatje en het personeel van universiteiten en hogescholen. 'Dat is alle drie pertinent niet juist. De impact is zeer groot', aldus De Schepper. De personeels-

De combinatie van maatregelen kan drempelverhogend werken

geledingen zelf zijn overigens niet geraadpleegd bij de opstelling van het voorstel.

Democratisering op haar retour

Er ontbreekt een achterliggende beleidsvisie, volgens De Schepper 'omdat het gaat over heel specifieke maatregelen.' De keuze voor een regeling is bovendien niet arbitrair: de combinatie van maatregelen kan drempelverhogend werken. Dat geldt in het bijzonder voor studenten uit kansengroepen.

Zeker als de studievoortgangsregel bovenop de verplichte starttoetsen komt én de verplichte remediëring als je het slecht doet op de toets, kan de drempel hoog worden, aldus de Vlor.

'Wij zijn voorstander van remediëring, maar die opleggen tast de autonomie van de student aan'

[Julien De Wit](#), bestuurder VVS

In het huidige voorontwerp is ook de invoer van het toelatingsexamen Diergeneeskunde opgenomen. In een vorig advies over de toelatingsproef Diergeneeskunde verwees de Vlor reeds naar de bijkomende barrière die een toelatingsexamen opwerpt voor die doelgroep.

Daniëls stelt dat de voorliggende maatregelen niet voor drempels, maar juist voor kansen zorgen. 'We moeten de maatregelen niet als een bedreiging zien', begint Daniëls. 'Instapproeven voor een opleiding geven tijdig een kijk op waar je staat en wat je nog moet bijspijkeren, samen met het advies van de klassenraad in het secundair onderwijs en de Columbus-oriëntatieproef.'

Verkeerde insteek van verplichte remediëring

Het voorontwerp wil onder meer verplichte remediëring opleggen aan startende studenten die een onvoldoende haalden op hun bindende ijkingsstoets of instaptoets, nu 'starttoets' geheten.

De Wit kan zich niet vinden in die verplichting. 'Wij zijn voorstander van remediëring,' stelt De Wit, 'maar die opleggen tast de autonomie van de student aan. Wat het allemaal zal betekenen voor de student, is nog heel onzeker.'

'Het is niet omdat de universiteiten en hogescholen remediëring aanbieden dat je met eender welke voorkennis kan komen'

[Ann De Schepper](#), voorzitter werkgroep Vlor-advies

Dylan Couck, oud-bestuurder bij VVS en VVS-vertegenwoordiger in de Vlor, vult aan: 'De focus ligt op de maatregelen wanneer een student reeds te ver afgeweken is van het modeltraject, maar de voorstellen grijpen niet in op de onderliggende oorzaken die kunnen verklaren waarom een student slecht presteert in een richting. We weten bovendien ook te weinig wat die oorzaken zijn om daar het beleid op te kunnen richten.'

De Schepper benadrukt vooral dat remediëring haalbaar moet zijn en geen valse verwachtingen bij studenten mag opwekken: 'Het is niet omdat de universiteiten en hogescholen remediëring aanbieden dat je met eender welke voorkennis kan komen, want "het wordt wel opgelost".'

'Bij studenten die bepaalde stukken niet goed onder de knie hebben', vervolgt ze, 'kunnen we dat tekort wel wegwerken.'

Meer begeleiding, maar ook meer middelen?

Naast verplichte remediëring heeft de student in kwestie ook recht op begeleiding na een slecht resultaat. Die begeleiding moet studie-advies verlenen en een snellere heroriëntering in het werk stellen.

Vandaag is de begeleiding voornamelijk gericht op eerstejaars, waardoor ze andere doelgroepen uit het oog verliest

'We zijn blij dat het recht op begeleiding is opgenomen in het decreet', stelt De Wit. 'We hopen echter dat het meer dan enkel een recht is, en dat er dus wel degelijk meer middelen en mensen worden vrijgemaakt om studenten beter te begeleiden, want daar ligt het eigenlijke probleem.'

'Nu is het vooral nog symbolisch', besluit De Wit kritisch. Of de Vlaamse overheid effectief financiële middelen voorziet, moeten gesprekken met de verschillende onderwijsactoren uitwijzen, informeert Brecht Warnez, Vlaams parlements lid voor CD&V.

De Wit hoopt bovendien dat de initiatieven zich in de praktijk inderdaad vertalen naar meer aandacht voor heroriënteerders. Vandaag is de begeleiding voornamelijk gericht op eerstejaars, waardoor ze andere doelgroepen uit het oog verliest, aldus De Wit.

Ook kan de trajectbegeleiding momenteel onvoldoende voorbij het eigen erf kijken, aldus Couck. Zo is het heel moeilijk om studenten te wijzen op een 'gepaste' opleiding, die dan op het snijpunt zit van de interesses en de competenties van de student. Het landschap is namelijk te ruim om als begeleider volledig te kennen en trajectbegeleiding is er meestal niet vanop de hoogte omdat zij een meer interne focus hebben, besluit Couck.

Het doembeeld van flexibilisering

De aanleiding van het voorontwerp vormt de flexibilisering van het hoger onderwijs. 'Veel te veel studenten verlaten ons hoger onderwijs zonder diploma, of ze verliezen nodeloos jaren', stelt

© Ina Vandercammen

Weyts in een persmededeling van het kabinet. Ook zijn partijgenoot Daniëls beaamt dat.

Flexibilisering stelt het hoger onderwijs in staat om in te spelen op haar veranderende omgeving door studenten de mogelijkheid te bieden hun eigen leertraject uiteen te zetten. Een veelgehoorde kritiek is dat dat de studieduur verlengt.

'De gemiddelde studieduur is verlengd, maar tegelijkertijd zijn er meer studenten die een diploma halen'

[Ann De Schepper](#), voorzitter werkgroep Vlor-advies

Dat studenten langer doen over hun opleiding is althans niet noodzakelijk een probleem. 'Het is helemaal niet zo dat door de flexibilisering iedereen nu maar lang aanmoddert', stelt De Schepper. 'De gemiddelde studieduur is verlengd, maar tegelijkertijd zijn er meer studenten die een diploma halen.'

Korte timing

De implementatie van alle voorgestelde maatregelen rond studievoortgang en remediëring is weliswaar kort dag. De inwerkingtreding van het decreet in academiejaar 2023-2024 is geen haalbare timing, aldus de Vlor.

'Het voorontwerp moet bovendien nog de gehele parlementaire procedure passeren, zodat het wellicht pas tegen de zomer van 2022 effectief gestemd zal worden en we dan pas de finale maatregelen zullen kennen', licht De Schepper toe. Daarna rest slechts een jaar om de instelling klaar te stomen en instromende studenten tijdig te informeren. »

© Ina Vandercammen

Sociale Wetenschappen hervormt academiejaar

De volgende generatie eerstejaars aan de faculteit Sociale Wetenschappen komt terecht in een uniek semester: gedaan met 13 weken aan traditionele lessen, welkom blokonderwijs.

door [Elien Stouten](#)

De faculteit Sociale Wetenschappen heeft haar bacheloropleidingen, Communicatiewetenschappen en Politieke Wetenschappen en Sociologie, in een nieuw jasje gestoken. Volgend academiejaar starten de eerste studenten al in het nieuwe systeem.

De eerstejaars zullen in een ongewoon semester terecht komen aan de KU Leuven, ingericht volgens de 'STEPS-aanpak': na negen traditionele lesweken brengen de studenten de verworven kennis samen in vier labweken, waar ze de nodige academische en professionele skills verwerven.

Over de gehele periode van dertien weken krijgen de studenten doorlopend onderzoeksvakken voorgeschoteld, zoals methodologie, statistiek en onderzoeksmethoden. Tim Smits, vicedecaan Onderwijs aan de faculteit Sociale Wetenschappen, licht de hervorming toe.

Blokonderwijs, of toch niet?

Wat is de STEPS-aanpak?

Tim Smits: 'In elke opleiding heb je zes periodes van labweken. De bedoeling van STEPS is om de gehele bachelorprogramma's in haalbare stappen onder te verdelen.'

'Bovendien moet elke stap samenkomend in die labweken een trap naar boven worden. In die zin zijn het echt *steps*: opstapjes naar je bachelor-diploma.'

Blokonderwijs, zoals blokken van lesweken en labweken, draagt een negatieve connotatie: het zou de werkdruk bij studenten verhogen. Hoe voorkomen jullie dat?

'Er zit een vorm van blokonderwijs in, maar op een andere manier dan we dat typisch interpreteren. Typisch denken we aan blokonderwijs als "we nemen een volledig vak van dertien weken en we comprimeren dat tot een vak van zeven weken." Dat zullen we echter niet doen.'

Studenten zelf laten puzzelen

Wat zijn de fundamentele veranderingen ten opzichte van de oude bacheloropleidingen?

'Als een externe naar de nieuwe bacheloropleidingen kijkt, valt op dat we een ander didactisch model aannemen: we vullen de traditionele dertien weken les, dan blok, dan examens anders in.'

'Die onderwijsvorm werkt faciliterend ten aanzien van de inhoud. Met wat we nu op poten hebben gezet, kunnen we studenten aansporen om kennis uit verschillende vakken te combineren en samen te leggen om na te denken over de grote issues die op ons afkomen als maatschappij.'

'Dat gefragmenteerde, namelijk in elk vak doen we een beetje en in totaal is dat veel, kunnen we aan de kant schuiven. In de grotere labweken komen puzzelstukken samen en moeten studenten zelf puzzelen.'

'Voor mij is het voor het eerst in mijn carrière dat ik studenten iets heb weten zeggen of schrijven in de stijl van "In uw vak hebben we dit geleerd, maar dat contrasteert toch met wat we in dat vak zien, want zij hebben een andere bril om naar hetzelfde te kijken."

'We hebben de kans om meer met studenten te doen dan we vroeger deden. In zekere zin zal de lat hoger komen te liggen voor studenten: niet omdat we louter de lat hoger leggen, maar omdat we proberen om verder te geraken met de studenten.'

Exit kleine opdrachtjes, enter grote opdracht

Kiezen jullie resoluut voor meer activerend onderwijs?

'Ja en nee. We zullen proberen om in de les activerend te zijn en studenten het woord te geven, maar sommige vakken zullen alleen nog maar bestaan uit lessen en examens. Zo krijg je ruimte vrij om zeer activerend te zijn en juist grotere opdrachten te plaatsen in de labweken in plaats van kleine opdrachten in aparte vakken tijdens het semester.'

'Veel studenten komen in een constante rush van allemaal kleine opdrachten waardoor ze al uitgeput aan de blok beginnen'

'Ik vrees namelijk dat in veel opleidingen aan de KU Leuven dezelfde klacht heerst: veel studenten komen in een constante rush van allemaal kleine opdrachten waardoor ze al uitgeput aan de blok beginnen. Laat ons wel wezen, de kwaliteit daarvan is niet altijd zo hoog.'

Zou een grote opdracht aan het einde van het semester niet alsnog voor uitputting kunnen zorgen?

'Naar de labweken zelf wordt wel met een vergrootglas gekeken: de studiepunten moeten juist

© Helena Van Schelvergem en Florelien Soete

zitten. Wij verwachten dat je een normale werkweek besteedt aan zo'n labweek. Punt. Het is heel gemakkelijk om daar een studiepuntenaantal op te zetten, want verder verwachten wij niet veel anders tijdens die periode.'

Hoe ziet de invulling van die labweken eruit?

'De labweken hebben verschillende verschijningsvormen afhankelijk van de opleiding en van de fase. De labweken bouwen voort op de vakken die eraan voorafgaan in het semester.'

'Het is fantastisch om te zien hoeveel mensen onder de hervorming hun schouders hebben gezet'

'Elk van die labweken heeft als bedoeling dat studenten de academische kennis op een bepaalde manier verder verwerken, verdiepen en presenteren. Je hebt theoretische verdieping, verbreding, werkveldgerichtheid en soms een meer methodologische insteek naargelang het semester.'

De rol van studentenvertegenwoordigers

Is de hervorming breed gedragen?

'Onze faculteit bestaat nu vijftig jaar. Dat is een feestelijk ijkpunt, maar ook een goed moment om zowel terug als vooruit te blikken. Het is dan ook fantastisch om te zien hoe breed de hervorming

is opgepikt en hoeveel mensen hieronder hun schouders hebben gezet toen we een jaar geleden van start gingen.'

'Er is veel overleg gepleegd, zowel in kleinere designteam, als in het bredere docentenkorps, als met de studentenvertegenwoordigers'

'Ondanks het coronavirus dat stokken in de wielen stak, is er veel overleg gepleegd, zowel in kleinere designteam bestaande uit docenten, ondersteuners en studenten, als in het bredere docentenkorps, als met de studentenvertegenwoordigers van de kring Politika (FOSO).'

'Ik wil de studentenvertegenwoordigers ook echt wel een pluim geven omdat ze zo hard hebben meegedacht in een verhaal van studenten die zij eigenlijk niet rechteerdsreeks vertegenwoordigen: zij vertegenwoordigen vooral de huidige studenten, eerder dan de toekomstige.'⊗

ONDERWIJS KORT

door [Elien Stouten](#)

Caroline Pauwels treedt af

Caroline Pauwels stopt vervroegd als rector van de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Die beslissing komt voort uit de moeilijke combinatie van haar mandaat met maag- en slokdarmkanker. Dat verkondigde ze op 22 februari aan de Raad van Bestuur van haar instelling.

Op 1 maart zal de raad een rector ad interim aanstellen. In de tussentijd neemt vicerector Romain Meeusen het roer over. Pauwels sluit zo een hoofdstuk van vijfentwintig jaar rector-schap af.

Hogere Zeevaartschool licht het anker

De Hogere Zeevaartschool verkent andere horizons en vaart het nieuwe semester binnen onder een nieuwe naam: Antwerp Maritime Academy. Samen met de naamsverandering meet ze zich ook een nieuw logo en een nieuwe huisstijl aan.

De naam is niet lukraak gekozen. Zo wijst 'Antwerp' niet alleen op de vestigingsplaats van de hogeschool, maar ook op de thuisstad van een van de grootste havens ter wereld. In tegenstelling tot de vorige naam, Hogere 'Zeevaart'school, weerspiegelt Antwerp 'Maritime' Academy de diversiteit binnen de maritieme sector: afgestudeerden kunnen zowel aan wal als aan boord van een schip werken. Met 'Academy' alludeert de hogeschool op het academische karakter van haar opleidingen.

Nieuwe opleidingen voor de KU Leuven

De Vlaamse ministerraad heeft op 4 februari de master-na-masteropleidingen (mana-ma's) Master of Science in Cybersecurity en Master of Science in Artificial Intelligence in Business and Industry erkend aan de faculteit Wetenschappen van de KU Leuven.

Erepenning voor Ann Wauters

Op 17 februari heeft de KU Leuven een erepenning uitgereikt aan Ann Wauters, voormalig basketster bij het nationale vrouwenteam, de Belgian Cats. Ze ontvangt de erepenning naar aanleiding van haar stem in het debat over gender en sport en als voorbeeldfiguur in de vrouwelijke topsport.

Wauters nam niet alleen de erepenning in ontvangst, maar gaf in het tweede gedeelte van haar lauwering ook een gastcollege voor het vak Genderstudies.'⊗

© Tim Smits

Wallonië blijft artsenquota weigeren

Wallonië blijft zich verzetten tegen het opgelegde artsenquotum. Minister Vandenbroucke wil een federale aanpak, maar botst op tegenstand vanuit de Franstalige partijen. Toch is er ook hoop.

door [Jasper Snoeys](#)

Het dossier van de artsenquota zorgt voor hoogspanning in de federale regering. Minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke (Vooruit) beloofde in de zomer nochtans een oplossing tegen begin 2022. Dat die er vandaag nog steeds niet is, werkt op de zenuwen van de Vlaamse geneeskundestudenten.

Jaarlijks bepaalt de federale regering hoeveel afgestudeerde artsen een RIZIV-nummer krijgen. Omdat onderwijs een gemeenschapsbevoegdheid is, organiseerde Vlaanderen een toelatingsexamen om dat quotum te handhaven. Wallonië deed dat niet, waardoor er daar meer studenten toegelaten werden dan wettelijk voorzien.

De federale regering ziet dat steeds door de vingers: ze kent dus aan alle afgestudeerde artsen in Wallonië een RIZIV-nummer toe. 'Die situatie is onhoudbaar geworden', stelt Nicolas De Cleene, voorzitter van het Vlaams Geneeskundig Studentenoverleg (VGSO).

Aanslepend dossier

Verschillende regeringen en ministers probeerden het dossier al aan te pakken. Steevast volgde er een veto van de Franstalige partijen. Vandenbroucke besliste nu dat het federale niveau zélf het quotum zou handhaven.

'De Vlaamse partijen in de federale regering moeten op hun strepen staan'

[Jonas Brouwers](#), voorzitter VASO

'De minister wil aan het begin van de studieperiode attesten uitreiken aan een aantal studenten, zoals het quotum voorschrijft. Dat attest garandeert dan hun RIZIV-nummer op het einde van de opleiding en is een manier om het aantal startende studenten te controleren', duidt Jonas Brouwers, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Artsen-Specialisten in Opleiding (VASO).

VASO en VGSO zijn voorstander van een zo'n regeling. De Cleene: 'Het geeft studenten tenminste een zekerheid. Je hebt niet per se een garantie op een bepaalde specialiteit, maar wel om arts te worden.' Toch is dat zogenaamde 'responsabi-

liseringsmechanisme' nog niet voor meteen: de Franstalige regeringspartijen (PS, Ecolo en MR) blokkeren het voorstel in het kernkabinet.

Artsentekort

Aan Waalse zijde bekijkt men de zaak dan ook anders. Défi-kamerlid Sophie Rohonyi schreef op Twitter hoe het artsenquotum een artsentekort net in de hand werkt. 'Ik ben het eens met een aantal standpunten, maar de tekorten waarover ze spreken, zijn er nog steeds', stelt Brouwers. 'Meer artsen toelaten is geen oplossing.'

De Cleene sluit zich daarbij aan: 'Door de pandemie is de druk op artsen duidelijk geworden, vooral voor bepaalde disciplines, zoals de huisartsen.' Dat probleem is er volgens hem al wel langer. 'Studenten neigen meer naar een specialisatie.'

Vlaamse druk

Brouwers betreurt de houding van de Vlaamse partijen in de federale regering: 'Een deel van de studenten geraakt niet door het toelatingsexamen, terwijl dat in Wallonië wel kan. Als de Vlaamse partijen in de regering niet op hun strepen staan, mogen ze dat aan ons komen uitleggen.' Ze moeten hun regeerakkoord steunen, klinkt het nog.

Aan concrete acties hebben VASO en VGSO nog niet gedacht. Voor Brouwers kan de discussie over de bevoegdheidsverdeling op tafel komen als het

'We kunnen de studenten die al aan hun opleiding zijn begonnen hun RIZIV-erkenning verzekeren'

[Nicolas De Cleene](#), voorzitter VGSO

dossier blijft vastzitten. Ook de quota-bepaling zou dan in deelstatelijke handen komen.

De Cleene blijft hoopvol: 'Persoonlijk denk ik dat we hier enkel uit kunnen komen door samen te zitten in plaats van elkaar met de vinger te wijzen.' Zo'n initiatief is nog niet genomen. Hij ziet een oplossing: 'Indien Wallonië zijn verantwoordelijkheden opneemt en een duidelijke filter installeert, zouden de studenten die hun opleiding

al begonnen zijn een RIZIV-nummer kunnen krijgen, zij zijn tenslotte het slachtoffer van het Waalse beleid.' Al staat VGSO daar niet om te springen.

De hoop bestaat dat er toch een oplossing uit de bus komt. Het pleidooi van MR-voorzitter voor een Waals toelatingsexamen naar Vlaams voorbeeld is opvallend. Of het ook de andere Franstalige partijen kan overtuigen, is onduidelijk. De woordvoerder van Vandenbroucke verwees in ieder geval naar het kamerdebat van vorige week waarin de minister beweerde 'de komende dagen te werken aan een concrete oplossing.' ☺

© Anastasia Arnhold

Artsen in opleiding hopen op beter

Een wetsvoorstel van drie ex-ministers wil het sociaal statuut van artsen in opleiding verbeteren. Vandaag rekenen ze op slechts een minimale bescherming. 'Het is een eerste stap, maar meer is nodig.'

door [Jasper Snoeys](#)

Omdat arts-specialisten in opleiding (ASO's) noch als werknemers, noch als studenten gezien worden, vallen ze terug op het 'Sui Generis-statuu' uit 1983. Dat bepaalt dat ASO's niet kunnen terugvallen op een minimale sociale bescherming zoals het ouderschapsverlof of een werkloosheidsuitkering. In 2021 werd er, onder druk van een staking door ASO's, al een sociaal akkoord gesloten over de arbeidsomstandigheden.

Toch zijn de problemen nog niet van de baan. 'Er zijn veel specialisten die afstuderen, maar niet meteen werk vinden en dan niet kunnen terugvallen op een vergoeding', vertelt Jonas Brouwers, voorzitter van de Vlaamse Vereniging voor Arts-Specialisten in Opleiding (VASO). Hij kent zelf ook een ASO die zwanger is, maar niet kan

rekenen op een uitkering. 'Een oplossing voor het probleem is nodig', klinkt het.

Nu ligt er een wetsvoorstel op tafel dat het sociale statuut wil aanpassen. Het is het eerste initiatief sinds lang, tot opluchting van de artsen in opleiding. Maar euforie is er niet meteen. 'Er zijn al meermaals wetsvoorstellen geweest, maar op een of andere manier belandden die altijd onderaan de schuif', vertelt Lotta Coenen, voorzitter van HOP, het Huisartsen-in-Opleiding Overleg Platform.

Meer nodig

Ook over het voorstel is de tevredenheid niet totaal. 'Onder meer over de terugbetaling van verlofdagen staat er nog niets in', stelt Coenen. Wel benadrukt ze dat de studentenvertegenwoordigers veel contact hebben met De Block en Muylle, die het initiatief namen voor het wetsvoorstel.

'Ziekenhuizen zijn kritisch omdat het "Sui Generis-statuu" voor hen financieel voordelig is'

[Jonas Brouwers](#), voorzitter VASO

Brouwers betreurt bovendien dat er nog geen initiatief vanuit minister Vandenbroucke zelf is gekomen. Het huidige wetsvoorstel is immers nog vorige legislatuur ingediend, door onder andere Vandenbrouckes voorganger.

Zo heeft Vandenbroucke beloofd dat het pensioen en werkloosheidsprobleem deze legislatuur opgelost zou raken. 'We verwachten daarin dus snel een signaal', zegt Brouwers.

Ziekenhuizen kritisch

'We zijn ook minder tevreden als het gaat om de reacties van de ziekenhuizen en bepaalde overheidsinstanties. Die waren niet onverdeeld positief', beweert Brouwers. Dat de ziekenhuizen niet echt voorstander zijn van het voorstel, heeft volgens hem te maken met het kostenplaatje.

'De hoofdreden waarom er zoveel kritiek vanuit de ziekenhuizen op het wetsvoorstel kwam, is omdat het "Sui Generis-statuu" voor hen finan-

cieel voordelig is.' De verbetering van de arbeidsomstandigheden in 2021 kwam er dan ook vooral doordat de federale regering dertig miljoen euro vrijmaakte.

Zowel Brouwers als Coenen benadrukken dat de knoop vooral daar ligt. 'Het zal allemaal iets kosten: de sociaalezekerheidsbijdrage zou stijgen en dus ook de loonkost. Het is daar dat er nu beslissingen moeten worden genomen', stelt Brouwers.

Uitstel in commissie

Hoewel het wetsvoorstel op tafel lag van de bevoegde commissie, is de bespreking erover uitgesteld. Niet alle adviezen bleken tijdig klaar. Coenen: 'Dat maakt het nu allemaal wel wat onzeker, zeker omdat er ook veel negatieve adviezen zijn gekomen.' Brouwers wil vooral positief kijken naar de zaak: 'Er heerst een constructieve sfeer en het wetsvoorstel op zich is al positief.'

Actie ondernemen is moeilijk. Brouwers: 'We hebben zelf geen hefboomen. Het enige wat we vorig jaar konden afdwingen is dat er nu om de twee jaar een herevaluatie plaatsvindt van de arbeidsomstandigheden.' Ook zijn ASO's sinds december officieel vertegenwoordigd in het sociaal overleg tussen artsen en ziekenhuizen.

'Als het er niet doorkomt, dan zullen we op een bepaald moment heel hard op tafel moeten slaan'

[Jonas Brouwers](#), voorzitter VASO

Voor HOP ligt een actie nog moeilijker. 'Huisartsen in opleiding werken heel gedecentraliseerd', stelt Coenen. 'We zijn begonnen met bevragingen en daar kwamen wel concrete voorstellen uit, maar er volgde steeds een nogal negatieve reactie.'

Brouwers overweegt actie wanneer er geen verbetering in zicht is. 'Als het er niet doorkomt, dan zullen we op een bepaald moment heel hard op tafel moeten slaan.' Vanuit het kabinet van minister Vandenbroucke kwam er geen reactie op het dossier. ☺

9 mythes over vegetarisch eten

In maart begint de VeggieChallenge. Elke Belg wordt gestimuleerd om minder vlees te eten. Wie veggie zegt, zegt tegenargumenten van de twijfelaars. Alleen snijden die argumenten vaak geen hout.

door [Arnaud Verwacht](#)

Als deelnemer van de VeggieChallenge ga je de uitdaging aan om dertig dagen lang bewust met je voeding om te gaan. Je kiest zelf of je voor een veganistisch, vegetarisch of flexi-dieet wil gaan. Om deelnemers aan te moedigen en te inspireren voorziet EVA vzw (Ethisch Vegetarisch Alternatief) hen dagelijks van recepten. De organisatie zet zich sinds 2000 in voor de maximale productie en consumptie van plantaardige voeding op een praktijkgerichte manier als deze.

Er bestaan veel mythes rond plantaardige diëten die we met de paplepel meegekregen hebben, maar die niet altijd juist zijn. Fien Louwagie, community manager bij EVA vzw, wil die doorprikken.

2. Vlees speelde een belangrijke rol in de menselijke evolutie en is dus noodzakelijk in het menselijke dieet

Zo'n twee miljoen jaar geleden begon de homo erectus meer vlees te eten. Het gevolg daarvan waren typische menselijke kenmerken, zoals een groter brein. Die 'vleeshypothese' is gebaseerd op archeologische vondsten. Er werden namelijk meer dierenresten gevonden die snijsporen bevatten, wat wees op vleesconsumptie.

De vraag is alleen of wetenschappers niet op zoek gingen naar die sporen om hun theorie te kunnen bevestigen. Wetenschappers van de George Washington University deden daar onderzoek naar. Zij ondervonden dat er geen rechtstreekse aanwijzingen zijn voor de vleeshypothese. Dat archeologen meer op zoek gingen naar snijsporen in dierenresten, is ook waarom er meer gevonden werden.

3. Als ik geen vlees eet, zal ik een tekort aan vitamine B12 en calcium hebben

Volledig veganistisch eten, kan leiden tot een tekort aan vitamine B12 of cobalamine. Die vitamine zit vooral in vlees, vis en zuivel en is nodig voor de aanmaak van rode bloedcellen. Dat kan opgelost worden door veganistische alternatieven te kopen waar het B12-vitamine aan toegevoegd is, zoals in plantaardige melk.

Daarnaast kan je supplementen nemen. Want veganist of niet, we zijn allemaal afhankelijk geworden van supplementen. Zowel de herkauwers als de omnivore landbouwdieren krijgen namelijk vitaminen toegediend om ons van onze B12-behoefte te voorzien.

'Eigenlijk hoeft je niet eens te letten op B12 wanneer je een minimum aan zuivel blijft consumeren, want dan haal je daar sowieso nog genoeg B12 uit', zegt Louwagie. Wie twijfelt, kan gratis info vragen aan dietiste@evavzw.be.

Hetzelfde geldt voor calcium: we hebben geen zuivel nodig om aan calcium te geraken. Zuivelproducten brengen trouwens ook veel nadelen met zich mee, zoals een hoger vetgehalte en meer verzadigde vetten. 'Er bestaan plantaardige calciumbronnen die je als alternatief kan gebruiken, bijvoorbeeld noten, tofu en groene bladgroenten', aldus Louwagie.

1. Plantaardig eten is niet lekker

Volgens Louwagie is dat een van de grootste clichés over een plantaardig dieet die ze bij EVA vzw te horen krijgen. 'Er is werkelijk veel variëteit in vegetarische en veganistische gerechten. Er is voor elk wat wils, of je nu eerder fan bent van slaatjes, fastfood of exotische keuken.'

Wie het moeilijk vindt om zonder vlees te koken, kan eens voor een vegetarische optie gaan in verschillende restaurants in Leuven. Voor een volledig vegetarisch of veganistisch menu kan je terecht bij Noor-doever, Het Strand, Lifebar en Tabi Loo.

4. Als ik geen vlees meer eet, zal ik vermageren en meer moeten eten om de honger te compenseren

Het is moeilijk om daar een algemene uitspraak over te doen, omdat dat voor iedereen verschillend is. Louwagie laat weten dat het vooral zuivelproducten zijn, zoals kaas en melk, die zwaar op de maag liggen. Wanneer die wegvallen, kan je inderdaad het gevoel hebben met een lege maag te zitten. Louwagie ziet dat als een voordeel: aangezien de middagdip wegvalt, voel je je ook energiekeer.

'Er bestaan ook ongezonde vegetarische producten, zoals chips of frieten die gebakken zijn in plantaardige olie', vult ze aan. 'Je moet alleszins niet vegetarisch eten om te vermageren, want dat gebeurt zeker niet altijd.'

5. Als ik geen vlees meer eet, zal ik geen spieren meer kunnen kweken en is dat slecht voor mijn sportprestaties

'Er is geen reden om te vrezen voor sportprestaties. Steeds meer topsporters, zoals Lewis Hamilton of Victor Campenaerts, volgen een volledig plantaardig dieet.' Daarom kan de gemiddelde student volgens Louwagie dus op twee oren slapen. Ook hier kan je advies vragen aan een voedingsdiëtist als je toch met twijfels zit.

6. Als ik al geen vlees of vis meer kan eten, blijft er niets meer over

Volgens Louwagie zijn we gewoon om een gerecht klaar te maken door te vertrekken vanuit een stuk vlees of vis waar we zin in hebben en groenten te zoeken die daarbij passen. 'Wat als we het nu eens andersom deden?', stelt ze voor. 'Je kan ook vertrekken vanuit een groente die je lekker vindt. Het hoeft ook niet allemaal moeilijk en exotisch te zijn.'

Je kan bij simpele gerechten beginnen, zoals pasta pesto of een vegetarische pizza. De VeggieChallenge is daarnaast een ideale gelegenheid om je smaakpalet te verruimen.

9. Om plaats te maken voor sojaplantages, kappen we het Amazonewoud. Tofu en andere op soja gebaseerde producten zijn dus ook slecht voor het milieu

De Verenigde Naties stellen in een rapport dat bijna 15% van de kunstmatige broeikasgassen afkomstig zijn van de vlees- en zuivelproductie. Dat is gelijk aan de totale uitlaatgassen van alle auto's, treinen, boten en vliegtuigen op een jaar.

Dat komt overeen met wat Louwagie zegt: 'Sojaproducten kappen inderdaad wouden voor plantages, maar die soja is bedoeld om te verwerken tot veevoer. Onrechtstreeks is de boosdoener dus wel de vleesconsumptie.' Dat betekent dat sojaproducten die we gebruiken voor plantaardige consumptie wel duurzaam zijn. 'Op de verpakking staat trouwens ook altijd waar de soja vandaan komt.'

7. Plantaardig eten is duur

Dat is niet noodzakelijk zo, hoewel sommige vleesvervangers wel duur kunnen zijn. Dat ligt aan twee zaken: enerzijds is vlees vaak te goedkoop in onze winkels, waardoor vegetarische en veganistische producten in vergelijking duurder lijken. Anderzijds is de markt van de vleesvervangers vrij nieuw.

De EVA vzw community manager vertelt dat vleesvervangers niet altijd noodzakelijk aanwezig moeten zijn in een maaltijd. 'Peulvruchten en andere groenten zijn ook energierijk en die zijn goedkoper. Daarbovenop zetten steeds meer winkels in op goedkope plantaardige producten. Een handige tip is om seizoensgebonden te kopen, dan zijn groenten veel goedkoper.'

8. Kinderen hebben vlees nodig tijdens hun ontwikkeling

'Een vegetarisch dieet is voor kinderen niet verschillend dan voor volwassenen', aldus Louwagie. 'Ook een volledig veganistisch dieet is mogelijk, maar dan raden we aan om ook supplementen te nemen.' EVA vzw meent dat het een kwestie van voldoende informeren is, omdat elk kind verschillend is. 'Het is zeker niet zo dat vlees een voorwaarde is om gezond op te groeien.'

De stad Leuven draagt de VeggieChallenge hoog in het vaandel, aangezien het binnen hun ambities past om volledig klimaatneutraal te worden. Zo doet ook burgemeester Ridouani (Vooruit) mee aan de uitdaging.

Met de meeste deelnemers bij de editie van vorig jaar eindigde Leuven al op de eerste plaats, gevolgd door Oostende en Gent. Of Leuven ook dit jaar de gouden medaille zal dragen, is koffiedik kijken. De stad Leuven zet alvast in op een gratis workshop om onervaren koks vegetarisch te leren koken.

Wil je jezelf graag uitdagen door mee te doen? Tot en met 5 maart 2022 kan je je inschrijven via www.leuven.be/veggiechallenge.

De sterkste dieren zijn herbivoren
© Alma Schurmans

Portfolio

De beeldpagina, die trouwens uitneembaar is, is een ode aan de studenten die zich naast hun studies uiten aan de hand van beeld. Want elke richting vraagt om een creatieve uitlaatklep. En wees nu eerlijk, het is een zeer mooie verademing tussen alle serieuze artikels door.

Deze week presenteren wij het werk van Amira El Yaghmouri, rechtenstudent in Gent.

Voor ik vergeet en later alles anders heet
Voor ik vergeet en ik de feiten en de cijfers en de namen van de schrijvers niet meer weet
De hele dag en alle woorden en elk uur de hele dag

— Amira, een citaat van *Voor Ik Vergeet*, door Spinvis.

Schuldenberg voor de pechgeneratie:

'Het is echt noodzakelijk dat ik een bijbaan heb'

Nederland zadelde studenten op met 24,4 miljard aan studieschulden. De voorgestelde compensaties ogen mager.

door [Arno Faggio Del Giglio](#) en [Jasper Roorda](#)

Tot het academiejaar 2015 ontving elke Nederlandse student een maandelijks studiebeurs. Het precieze bedrag hing af van bepaalde factoren: de inkomsten van je ouders, of je al dan niet op kot zat enzovoort. Om meer geld vrij te maken om in het onderwijs te investeren, voerde de Nederlandse regering het leenstelsel in. Dat zou studenten toelaten om aan een lage rente en onder goede voorwaarden te lenen. Al draaide dat in de praktijk niet zo uit.

Torenhoge schuldenberg

Onder het beruchte leenstelsel namen de studieschulden fors toe. Begin 2021 bedroeg de gemiddelde studieschuld 15.200 euro. Bedragen tot 50.000 euro zijn echter ook al lang geen uitzondering meer. Op dit moment hebben meer dan 1,6 miljoen Nederlanders samen een uitstaande studieschuld van 24,4 miljard euro.

'Momenteel durf ik eigenlijk ook niet eens meer de site te openen waarop je je totale studieschuld kunt zien'

[Eveline, student aan Tilburg University](#)

Het kan jaren duren vooraleer je zo'n schuld hebt terugbetaald. Daarbovenop wordt je uitstaande studieschuld mee in rekening genomen wanneer je later een hypotheek wilt aanvragen, terwijl er aanvankelijk beloofd was dat de lening daar geen invloed op zou hebben. 'Dat maakt me echt heel erg boos', zegt Tessa, een Nederlandse KU Leuven-student.

Dat het leenstelsel voor veel stress kan zorgen, beaamt ook Eveline. Ze studeert in Tilburg. 'Als ik nadenk over mijn toekomst, baal ik enorm van het leenstelsel. Nu leen ik maximaal, wat neerkomt op duizend euro per maand.' Rianne studeert net zoals Tessa in Leuven: 'Het is jammer dat er één generatie is die zoveel pech heeft.'

'Die 1000 euro is natuurlijk niets in vergelijking met mijn totale studieschuld'

[Eveline, student aan Tilburg University](#)

'Momenteel durf ik eigenlijk ook niet eens meer de site te openen waarop je je totale studieschuld kunt zien', voegt Eveline toe. Ook Tessa kent een gelijkaardig verhaal: 'Ik open de app van DUO (*Dienst Uitvoering Onderwijs, app waarop je onder andere kan zien wat je studieschuld bedraagt, red.*) echt nooit, want ik vind het heel demotiverend.'

Nieuw systeem

Bij de Nederlandse verkiezingen van vorig jaar was het leenstelsel een hot topic. Studenten lieten hun afkeur voor het systeem vaak horen. Met succes dus: de nieuwe regering heeft voorgenomen om vanaf studiejaar 2023 weer een basisbeurs te introduceren. De grootte van die basisbeurs is evenwel nog niet bekend, al worden er sommen van ongeveer 300 euro genoemd.

Goed nieuws voor de nieuwe studenten. De studenten die onder het leenstelsel grote schulden hebben opgebouwd, zijn daar echter niets mee. De vraag rijst hoe de zogenaamde 'pechge-

neratie' gecompenseerd kan worden. De nieuwe Nederlandse regering liet weten dat ze studenten van de pechgeneratie de keuze willen bieden tussen korting op hun studieschuld of korting op een volgende studie.

Voorlopig heeft de Nederlandse regering die compensatievergoeding per student voorzien op duizend euro. 'Ik zou het eerlijker vinden als ze uitrekenen hoeveel geld we gemist hebben door geen basisbeurs te krijgen, en dat bedrag dan van onze schuld aftrekken', stelt Tessa als alternatief voor.

'In België is het redelijk normaal dat je ouders je hele studie betalen, maar in Nederland is die cultuur gewoonweg niet zo'

[Tessa, student aan KU Leuven](#)

Als de basisbeurs inderdaad 300 euro zal bedragen, leert een eenvoudige rekensom dat een student die vijf jaar studeert, 18.000 euro aan studiebeurs zou ontvangen. De pechgeneratie is logischerwijs misnoegd over haar duizend euro compensatievergoeding. Eveline: 'Die 1000 euro is natuurlijk niets in vergelijking met mijn totale studieschuld.'

Lege beloftes

'Daarenboven is het ook zo dat het leenstelsel werd ingevoerd met het idee om het vrijgekomen geld in beter onderwijs te investeren', weet Eveline. 'Nu heeft het al jaren geduurd voordat de

© via NietMijnSchuld

overheid de plannen daarvoor überhaupt indende. Tegen het moment dat ik afgestudeerd ben, zal ik van dat verbeterde onderwijs ook niet eens hebben kunnen profiteren.'

Toen het leenstelsel werd ingevoerd, beloofde de regering dat het weinig impact zou hebben op studenten. Zo zouden ze hun schuld kunnen afbetalen op een termijn van 35 jaar en enkel vanaf het moment dat hun inkomen voldoende hoog was. En, zo beloofde men, een studielening zou geen invloed hebben op een eventuele latere hypotheek. Op die belofte kwam de regering evenwel terug.

'Mijn vrienden in Nederland hebben nog veel meer schulden dan ik, en ze zijn ook veel gefrustreerder'

[Tessa, student aan KU Leuven](#)

Daar zijn zowel Rianne als Tessa erg bezorgd over. 'Doordat ik maar een lage hypotheek zal kunnen krijgen door mijn studieschuld, zal ik veel langer moeten cohousen of huren', zegt Rianne. 'Aangezien de huizenmarkt steeds duurder wordt, vraag ik me echt af hoe ik het allemaal financieel ga kunnen combineren', voegt Tessa toe.

Aan het werk

Om te voorkomen dat ze een te hoge lening moeten aangaan, doen heel wat Nederlanders studentenwerk. 'Het is wel echt noodzakelijk dat ik werk. Als ik ermee stop, krijg ik mijn huur niet betaald', weet Rianne. Ze werkt 21 uur per week. 'Ik vind het niet erg om te werken, ik vind het zelfs

leuk, maar de noodzaak die eraan vasthangt is wel spijtig.'

Tessa zit in hetzelfde schuitje: 'Ik moet ook wel echt elke maand een paar honderd euro verdienen omdat ik anders mijn leven niet kan betalen hier. In België is het redelijk normaal dat je ouders je hele studie betalen, maar in Nederland is die cultuur gewoonweg niet zo.'

Om haar studentenleven te kunnen financieren, moet Tessa dus zowel lenen als een studentenjob doen naast haar studie. 'Hoewel ik het leuk vind, voelt het aan als een noodzaak. Dat is gewoon heel erg stressvol', zegt Tessa nog. Toen Rianne in Leuven kwam studeren, deed ze eerst een hele tijd vrijwilligerswerk. 'In augustus 2020 ben ik echt weer beginnen te werken uit noodzaak, omdat zo'n lening heel confronterend is.'

Een nieuw compensatieplan

'Ik studeer dan nog in België, dus voor mij is het nog redelijk goedkoop. Mijn vrienden in Nederland hebben nog veel meer schulden dan ik, en ze zijn ook veel gefrustreerder', aldus Tessa. Op 5 februari trokken duizenden studenten uit de pechgeneratie naar het Museumplein in Amsterdam om daar te protesteren tegen het compensatievoorstel van duizend euro per student.

In de tussentijd heeft de Nederlandse Eerste Kamer zich al uitgesproken tegen de huidige compensatieplannen van de regering. Een meerderheid keurde een motie goed die de regering verzoekt om 'andere mogelijkheden voor compensatie voor deze studenten te onderzoeken en daarover de Kamer binnen drie maanden te informeren.'

INTERNATIONAAL KORT

door [Heike Oostijn](#) en [Arno Faggio Del Giglio](#)

Karen Maex verlaat Universiteit van Amsterdam

Na een termijn van zes jaar als rector magnificus verlaat Karen Maex de Universiteit van Amsterdam (UvA). Haar tweede termijn als rector loopt nog tot 2024, maar ze legt haar taken al neer op 15 juli 2022. De Raad van Toezicht buigt zich binnenkort over de aanstelling van Maex' opvolger.

Maex begon haar carrière aan de KU Leuven, waar ze de tweede vrouwelijk vicerector in de geschiedenis van de universiteit werd. In 2013 verloor ze de rectorverkiezingen met amper 26 stemmen van Rik Torfs. Daarna benoemde de UvA haar in oktober 2013 tot decaan van de Faculteit Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica. In 2016 werd ze er rector.

Tijdens haar periode als Rector Magnificus drukte Maex haar eigen stempel op de UvA. Interuniversitaire samenwerkingen zoals de League of European Research Universities (LERU) zijn belangrijk voor haar. Ook zette ze de groeiende internationalisering aan de UvA op de agenda.

Rechtszaak voor grensoverschrijdend gedrag aan Harvard

Drie ex-studentes van de Universiteit van Harvard spannen een proces aan tegen hun voormalige universiteit. Volgens Lilia Kilburn, Margaret Czerwienski en Amulya Mandava doet Harvard te weinig om het wangedrag van John Comaroff te bestraffen. Twee weken geleden nog protesteerden honderden Harvard-studenten tegen de passiviteit van de universiteit.

In een getuigenis in *The New York Times* vertelt Kilburn dat Comaroff jarenlang studenten seksueel intimideerde. Harvard tikte Comaroff al op de vingers voor 'verbaal gedrag dat in strijd was met het beleid inzake seksuele intimidatie en professioneel gedrag', aldus *The New York Times*. Voor het ongewenst seksueel contact kreeg hij echter geen vermaning. De opmerkingen en het seksueel wangedrag waarmee Kilburn te maken kreeg, zijn een van de kernpunten van het proces.

De Russische beer heeft geen schrik van een ongewapend Europa

De oorlog in Oekraïne maakt pijnlijk duidelijk dat leiders als Poetin enkel worden afgeschrikt wanneer economische en militaire macht samengaan, vindt Bram Hulshoff.

In West-Europa, ogenschijnlijk ver verwijderd van de Russische dreiging in het Oosten, lijken we vergeten te zijn dat defensie een publiek goed is. Legers zijn noodzakelijk om de veiligheid van samenlevingen te waarborgen. Niet alleen in België, maar in heel Europa: politiek, cultuur en economie zijn daarvan afhankelijk. Wanneer we het over publieke goederen hebben, gaat het echter vooral over gezondheidszorg, onderwijs, infrastructuur en een duurzaam milieu; zaken die een vrij directe impact op het leven van burgers hebben.

Nu de VS zijn militaire paraplu steeds verder intrekt om zijn hegemonie in Azië te handhaven tegenover de opkomende macht van China, blijkt Europa uiterst kwetsbaar te zijn tegenover de economische en militaire dreiging van Poetins Rusland. Poetin lijkt er immers terecht op te rekenen dat Europa bereid noch in staat is om werkelijk weerstand te bieden aan zijn geopolitieke machinaties. Zolang hij een bepaalde grens, die hij telkens probeert op te rekken, niet overschrijdt, zal Europa 'sterk' veroordelen maar niet handelen.

De paraplu van de VS

Sinds de Koude Oorlog heeft West-Europa zich, onder de militaire paraplu van de VS, voornamelijk gericht op het verstrekken van publieke goederen die de sociaaleconomische kwaliteit van het leven van burgers zichtbaar verbeterde en veel minder op defensie.

Aan de grenzen van Europa bevindt zich met Rusland echter een gevallen grootmacht die de tandeloze en decadent achteroverleunende Europeanen graag aan het belang van defensie herinnert. Poetin, in de rol van een hedendaagse tsaar, poogt het prestige van Rusland te herstellen door een Groot-Russisch ideaal na te streven.

De huidige inval in Oekraïne en de eerdere annexatie van de Krim, de inval in Georgië, het gerommel in de territoriale wateren en aan de grenzen van Europese landen, het veelvuldig schenden van internationale regels en verdragen en een crisis tussen het Westen en Rusland zijn het gevolg. Daarmee worden niet alleen de vrede, de veiligheid en het recht op zelfbeschikking van Oost-Europese landen geschonden, maar wordt ook de ogenschijnlijk veilige en stabiele leefwereld van welvarende EU- en NAVO-lidstaten getroffen.

Een Europees leger

Dat blijkt wederom het geval bij de Oekraïense kwestie. Rusland, afgezien van zijn gasmacht een economisch zwakke speler, speelt daarbij zijn militaire macht als troefkaart uit. Militaire kracht en zwakte zijn dan ook belangrijke valuta in Poetins geopolitieke spel. In dat spel bleek Europa niet in staat om de militaire spierballen te tonen die Poetin hadden kunnen afschrikken.

De EU en Europese NAVO-lidstaten zullen daarom een deel van hun aanzienlijke economische welvaart moeten bundelen om een legermacht op te bouwen die in de toekomst wél bereid en in staat is om externe dreigingen het hoofd te bieden. Elke lidstaat zou de NAVO-norm van twee procent van het bbp in

een gezamenlijk EU-leger moeten steken waarin onder andere sprake is van volledig gemeenschappelijk materieel, gedeelde wervingen, trainingen en opleidingen, en een gemeenschappelijk commando.

Europa moet zich definitief emanciperen van de VS en zich herinneren dat waarden en geopolitieke invloed niet enkel worden afgedwongen door economische, maar evenzeer door militaire macht. Defensie is een publiek goed: schat het op waarde.

Europa moet zich definitief emanciperen van de VS

Bram Hulshoff is kersvers alumnus van de KU Leuven, studeerde filosofie en geschiedenis en doet op dit moment een doctoraatsonderzoek in economische geschiedenis aan Wageningen University and Research.

© Anastasia Arnhold

nieuws > Meer dan duizend studenten slachtoffer

©Celine Vandeweghe

Amerikaanse universiteit betaalt 490 miljoen dollar aan slachtoffers seksueel misbruik

De Universiteit van Michigan heeft ingestemd met een schikking van 490 miljoen dollar. 1050 studenten, voornamelijk mannelijke atleten, werden slachtoffer van seksueel misbruik door arts R. Anderson.

door Florelien Soete

Op 19 januari hebben de advocaten van zowel de burgerlijke partij als de beklagde partij een schadevergoeding aangekondigd van 460 miljoen dollar (zo'n 432 miljoen euro) voor slachtoffers van seksueel misbruik. Die som geld is afhankelijk van documentatie door de Raad van Bestuur van de Universiteit van Michigan en hun goedkeuring. 98% van de eisers én de federale rechtbank moeten ermee akkoord gaan.

Via conflictbemiddeling tot schikking

Het akkoord, dat startte met conflictbemiddeling in 2020, behoort tot een van de grootste overeenkomsten die ooit zijn gesloten door een Amerikaanse universiteit om slachtoffers van seksueel misbruik te vergoeden.

Een bedrag van bijna een half miljard dollar

zal worden uitgereikt aan meer dan duizend studenten, vooral atleten van Dr. Richard Anderson, die zich hebben gemeld. Tot 31 juli zal 30 miljoen dollar opzij worden gezet voor nog ongekende slachtoffers van Anderson. Elke individuele eiser zal ongeveer 438.000 dollar ontvangen.

De zaak-Anderson stinkt

Dr. Richard Anderson, die in 2008 overleed, werkte van 1966 tot 2003 als arts aan de universiteit in Ann Arbor. Het advocatenbureau Wilmer-Hale stelde vast dat hij schuldig is aan seksueel misbruik bij talloze gelegenheden met patiënten vanaf 1969.

Worstelaar DeLuca meldde seksueel misbruik dat leidde tot vernedering. Hij werd geschorst door zijn team en dus verloor hij zijn beurs

Anderson werkte ook als arts van sportteams zoals het football team dat onder leiding stond van coach Bo Schembechler. Het schandaal van seksueel misbruik dreigde eveneens de reputa-

tie van de familie Schembechler aan te tasten. In 1969 rapporteerde Matt Schembechler, zijn toen 10-jarige zoon, seksueel misbruik, maar zijn aangifte werd compleet genegeerd.

In 1975 al meldde voormalig worstelaar Tad DeLuca voor het eerst seksueel misbruik dat zich uitte in routinematige strelingen en een onnodig rectaal en teelbalonderzoek door Anderson. Dat leidde tot vernedering bij DeLuca. Hij werd geschorst door zijn team en verloor daardoor zijn studiebeurs. Maar er kwam ook een politieonderzoek.

Advocaat Jamie White, die 78 slachtoffers vertegenwoordigt, vertelde *The Michigan Daily* dat geen geldbedrag, hoe groot het ook mag zijn, de slachtoffers kan compenseren voor wat ze hebben moeten doorstaan. Dat de universiteit in dit geval coöperatieve onderhandelingen opstartte en enige verantwoordelijkheid heeft genomen, is alvast een veelbelovend teken, aldus White.

'We hopen dat deze schikking een begin kan zijn voor het genezingsproces voor de slachtoffers', getuigde Jordan Acker, voorzitter van de Raad van Bestuur van de universiteit, in *The Michigan Daily*. Verder benadrukt de Raad in een aankondiging over de zaak Anderson het herstel van vertrouwen te willen ondersteunen in een omgeving waar veiligheid voorop staat.☺

Vaccins viseren vooral vrouwen

De meeste gemelde bijwerkingen van coronavaccins deden zich voor bij vrouwen. Er is nog steeds weinig kennis over verschillen tussen mannen- en vrouwenlichamen, en die wordt amper in rekening genomen.

door [Joanna Wils](#)

EurdaVigilance, het Europese systeem dat klachten over vermoedelijke bijwerkingen van medicatie beheert, splitste de klachten rond bijwerkingen na coronavaccinaties op volgens geslacht. Zowel voor Pfizer als Astrazeneca werd een vrouw/man-verhouding geregistreerd die schommelt rond 70/30. Ook bij de vaccins van Johnson & Johnson en Moderna is er een uitgesproken verschil waarneembaar.

'Geen enkele van de grote gerandomiseerde initiële studies van de bedrijven keek naar seksverschillen bij de bijwerkingen', vertelt Chahinda Ghossein-Doha, onderzoeker en cardioloog in opleiding aan het Maastricht UMC+.

'Van onderzoek tot eerstelijnszorg: het mannenlichaam wordt vaak als standaard genomen'

[Bieke Purnelle](#), directeur Kenniscentrum voor gender, feminisme en gelijke kansen RoSa

'En dat terwijl de Wereldgezondheidsorganisatie na de Mexicaanse griepidemie in 2010 had opgeroepen om daar in de toekomst rekening mee te houden.' Toen bleek dat met name jonge vrouwen met lagere dosissen ook voldoende beschermd zouden zijn geweest. Lagere dosissen impliceren minder bijwerkingen. Daarom is die uitspraak van de WHO vandaag bijzonder relevant.

De standaardmens

Het is een oud zeer dat de laatste jaren meer en meer aandacht krijgt: de genderdatakloof. Het omvat het gebrek aan kennis over het vrouwelijke lichaam en de daarmee samenhangende veronderstelling dat mannen- en vrouwenlichamen op een gelijke manier functioneren.

Bieke Purnelle, directeur van het Kenniscentrum voor gender, feminisme en gelijke kansen RoSa, ziet dat de kloof zich op veel domeinen voordoet: 'Van onderzoeksvlak tot eerstelijnszorg: het mannenlichaam wordt vaak als standaard genomen.'

De verschillen tussen mannen- en vrouwenlichamen blijken nochtans pertinent, ook tijdens

© Laure Guldentops

de coronapandemie. Ghossein-Doha: 'De receptoren waarlangs het coronavirus het lichaam binnendringt, zijn geslachtshormoongevoelig. Bovendien weten we al van vorige virale infecties dat de prognoses voor mannen en vrouwen anders zijn.'

Een aparte specialisatie

'Vanuit de cardiologie is er de laatste jaren veel aandacht gekomen voor seksverschillen, maar het lijkt alsof elk medisch vakgebied een eigen beweging nodig heeft alvorens ze volwaardig in rekening zullen worden genomen', vertelt Ghossein-Doha.

Ook in de curricula is er de laatste vijf jaar meer aandacht voor gekomen, 'maar de onderzoekers die vandaag het wetenschappelijk klimaat bepalen hebben dat nooit meegekregen in hun opleiding.' De kennis is geconcentreerd bij onderzoekers die zich er specifiek op toeleggen, alsof die kennis een nieuwe medische specialisatie vormt.

Maatwerk

In grote onderzoeken wordt gewoonlijk getest op grote populaties waarvan het gemiddelde resultaat dan moet aantonen of het vaccin of de medicatie werkt. 'Maar het is mogelijk dat het vaccin

op bepaalde populaties amper werkt, of dat sommige populaties aan een lagere dosis genoeg zouden hebben', verduidelijkt Ghossein-Doha. Dat is nuttige informatie die in de huidige manier van werken verloren gaat.

Kennis over het vrouwenlichaam vormt bijna een nieuwe medische specialisatie

Vraag is hoe gespecialiseerd de zorg kan gaan. Purnelle is duidelijk: 'Er moet genoeg informatie verzameld worden over alle mogelijke patiënten. Uiteindelijk is kwaliteitszorg het doel, ook voor wie van het mannenlichaam afwijkt.'

Ook Ghossein-Doha ziet mogelijkheden. 'Het is natuurlijk zeer wenselijk, maar nog steeds toekomstmuziek om te denken dat je voor iedereen individueel medicatie en vaccins kan ontwikkelen, maar over bepaalde factoren is geweten dat ze een grote invloed uitoefenen.' Die factoren zijn geslacht, etniciteit en leeftijd. 'Het zijn er uiteindelijk niet zoveel, maar ze zijn heel belangrijk om in rekening te nemen.' ☺

'Ik stapte uit de tv-wereld, er werd te veel met geld gesmost'

Van 'De Pappenheimers' tot de Olympische Spelen: Kristof Oosterlynck legde een eclectisch parcours af voordat de techniekier zich nestelde in de armen van Compagnie Tartaren.

door [Lisa De Witte](#)

Met een diploma elektronica op zak zat Kristof Oosterlynck vast in een bureaujob. Een openstaande vacature bij Videohouse zorgde ervoor dat hij tuimelde in de wereld van de Vlaamse tv. Die wereld oversteeg landsgrenzen en stond hem toe te reizen naar China, Brazilië en het Afrikaanse continent om achter de schermen te werken op grote festivals en op de Olympische Spelen.

Na vijftien jaar liet Oosterlynck de tv-wereld voor wat het was en sprong hij als techniekier-decorbouwer in bij Studio Orka, waar zijn vriendin als actrice meespeelde. Nu werkt hij halftijds bij Compagnie Tartaren (een sociaal-artistiek theatergezelschap in Leuven, red.) en is hij zelfstandig meubelmaker in hoofdberoep. 'Ik had nog wat te vertellen en ik wilde nog mijn creatief ding kwijt in theater, maar op een rustiger elan.'

Van tv naar theater

Als handige Harry met een hart voor natuur en duurzaamheid kon hij het niet aanzien hoe materialen bij VRT en VTM na de opnames resoluut in de vuilbak belandden. 'Dat is een reden waarom ik uit de tv-wereld gestapt ben, omdat er te veel met geld gesmost werd. Ik heb dat ooit eens proberen aan te kaarten en toen ben ik heel hard tegen geen bakstenen, maar een betonnen muur gelopen', verklaart Oosterlynck.

'Ik zou graag hebben dat mensen niet meer in hun eigen winkel blijven rondkijken'

Bij Compagnie Tartaren neemt hij die tv-ervaring mee in zijn takenpakket als techniekier, dat bestaat uit audio, licht en video. 'Op dat gebied verschil ik wat met standaard theatertechniekers: video is mijn sterkste punt en licht is minder straf', geeft hij toe. Ook helpt hij mee het decor te bouwen en de scenografie op punt te zetten.

Nog belangrijker is het sociaal-artistieke aspect voor Oosterlynck: 'Ik zou graag hebben dat mensen niet meer in hun eigen winkel blijven rondkijken. De ervaring die ik nu al heb opgebouwd wil ik delen met mensen om hen te helpen.' Bij Tartaren hechten ze dan ook veel waarde aan de inbreng van hun niet-professionele acteurs. 'Inclusie is belangrijk', benadrukt Oosterlynck stellig.

Hoe komt een voorstelling nu eigenlijk tot stand? In *Buiten de bühne* duiken we achter de doeken, voorbij de artiesten op het podium. Deze editie: Kristof Oosterlynck, techniek en productie bij Compagnie Tartaren.

Manusje van alles

Die ecologische verantwoordelijkheid neemt hij ook mee in zijn beroep als meubelmaker. 'Ik start bij de boom die ik zelf of met mijn collega-boomverzorger ga omleggen. Van A tot Z zo Belgisch en ecologisch mogelijk te werk gaan, dat is mijn insteek.'

Oosterlynck is dan het liefst met zijn handen bezig achter de schermen of in zijn vrije tijd. Hij zegt geen nee tegen een uitdaging: 'De dag voor de première vroegen ze bij Studio Orka of ik een Paul kon spelen die dan überhaupt ook nog eens moest zingen. Dus ik stond met zeer veel stress op de scène, al zingend, maar na 320 voorstellingen ging dat vanzelf. (lacht)' ☺

'Er wordt te veel verwacht van techniekiers dat we altijd creatieve oplossingen zullen vinden'

Daarnaast werken ze bij Tartaren ook met een beperkt budget in vergelijking met de grotere theatergezelschappen. Daar springt Oosterlynck zo creatief mogelijk mee om: 'Ik schuim rommelmarkten af, upscale tweedehandspullen en gebruik afgedankte decors.' Zo kan hij ecologisch te werk gaan. 'Dat is een neveneffect dat ik heel hard apprecieer', vertelt hij.

Er is echter ook een keerzijde van de medaille, meldt Oosterlynck: 'Het daagt ons enerzijds uit om creatief en verantwoord om te gaan met geld en materialen. Anderzijds wordt er te veel verwacht dat zelfstandige techniekiers altijd creatieve oplossingen zullen vinden.'

© Kasper Nolle

'Je blijft altijd ne FABULEUS'er'

Sofie Joan Wouters, Sofie Palmers en Filip Tielens kwamen als jongeren bij FABULEUS terecht. Nog steeds werkzaam in theater en media kijken ze vandaag met warme gevoelens terug naar die periode.

door Hannah Van Canegem en Lisa De Witte

25 jaar dans, 25 jaar theater, 25 jaar virtuositeit, jeugdigheid en verbeelding. Er is er eentje jarig, jawel: het eigenste stadsgezelschap van Leuven blaast dit jaar 25 kaarsjes uit. Al een kwarteeuw biedt FABULEUS de inwoners van Leuven en omstreken voorstellingen waarin jongeren het beste van zichzelf geven in een professionele omkadering.

Het publiek kon door de jaren heen genieten van een sterk staaltje cultuur, maar ook de dansers en acteurs zelf leerden een hoop vakkennis bij en maakten er vriendschappen voor het leven. Een groot aantal bleef hangen in het kunstenveld of in de mediasector. Drie van hen geven een woordje uitleg over hun tijd bij FABULEUS.

© Anastasia Arnhold

Sofie Joan Wouters

Op haar vijftiende werd Sofie Joan Wouters compleet onverwachts geselecteerd voor de voorstelling *Witte rozen voor Carla* (2003). Daarna volgden nog twee voorstellingen, *Johnnieboy* (2004) en *Wolfsroedel* (2006), totdat ze tijdens haar masterjaren voorrang gaf aan haar studie Burgerlijk Ingenieur-Architectuur.

De kriebel om op de planken te staan bleef echter hangen: 'Als architectuurstudenten gingen we een theatergebouw in Duitsland bezoeken om de structuur te bestuderen, maar ik besepte: ik wil gewoon op dat podium staan, ik wil gewoon spelen', blikt Wouters terug. En zo geschiedde: nadat ze haar diploma haalde, deed ze auditie voor de toneelschool in Maastricht en Arnhem. Uiteindelijk koos ze voor die laatste. Sindsdien is Wouters nog steeds werkzaam in de theater- en televisiewereld.

Volgens Wouters is die drang en durf om op een podium te staan grotendeels te danken aan FABULEUS: 'Het gaat veel verder dan hobbyisme. Je

© Vera Cammaer

krijgt best veel verantwoordelijkheid op een jonge leeftijd, maar wel in een warm bad waarin mensen je ondersteunen en in je geloven. Dat neem je allemaal mee.' De stap naar het professionele werkveld werd zo een heel stuk verkleind.

Wouters rakelt met een warme glimlach herinneringen op aan haar tijd bij FABULEUS, toen nog in de molens van Orshoven: 'Als ik daar passeer, blijft het mij nog steeds een gevoel van thuis geven.' Ook vriendschapsbanden en zelfs vage contacten van toen hielden stand, al varieert dat van een vriendelijke 'hallo' tot professionele relaties. Samen met Hanne Struyf, met wie ze haar laatste

twee voorstellingen speelde, richtte ze zo het gezelschap Hirngespinst op.

Die vriendschappen voelt ze vandaag nog sterk. 'Wat ik nooit zal vergeten: ik had een ontzettend Leuvens accent. Bij *Witte rozen voor Carla* had ik een zin, "Daar ligt een duif, een duif, daar op de plankenvloer in ons huis", en daar werd toen keihard mee gelachen. Onlangs plaatste ik een foto van die voorstelling samen met Katharina Smets, een mede-actrice en vriendin, op Facebook. Daar hebben een paar mensen van FABULEUS, waaronder Sofie Palmers, die zin op gereageerd. Zij weten dat dus ook nog altijd. (lacht)'

Filip Tielens

Filip Tielens schreef zich zonder enige danservaring in voor de auditie van de dansvoorstelling *Bachianas* (2008): 'Ik herinner me nog dat ik ook voetbal speelde op dat moment. Daardoor was ik niet op elke auditiedag beschikbaar omdat ik soms een match moest spelen. Ze waren toen zo gefascineerd dat een voetballer auditie kwam doen.' Hij werd geselecteerd en stond later ook op de planken met de theateervoorstelling *PITSERS* (2009).

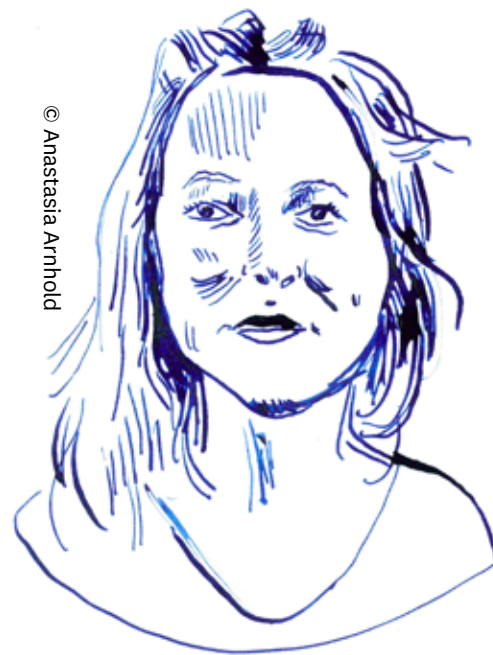
Nostalgie schijnt hij terug aan de allerlaatste voorstelling van *PITSERS* waarin de broek van een van de spelers openscheurde en hij samen met zijn medespelers zijn best moest doen om niet in lachen uit te barsten. 'We zagen het allemaal gebeuren, maar we zaten in een scène waarin we het publiek misstil en serieus moesten aankijken.' Na de voorstelling werd nog iets gedronken op de Oude Markt, die tijdens die opvoering helemaal was ondergesneeuwd: 'Een magisch moment.'

'De FABULEUS-feeling bestaat zeker', oppert Tielens. Veel mensen begonnen ooit bij FABULEUS en werken nog altijd samen aan theater- en

© Alexander Meeus

dansproducties. Tielens komt hen nog geregeld tegen. Met Marieke Dermul, die ook in *Bachianas* te zien was, trok hij naar New York om daar een documentaire te maken over World Pride. 'Niet iedereen gaat professioneel verder met theater en soms verlies je elkaar even uit het oog, maar je blijft wel ne FABULEUS'er.'

© Anastasia Arnhold

Sofie Palmers

In haar jeugd was FABULEUS een plek die er voor Sofie Palmers tussenuit schoot in Leuven. Als jongere waagde ze haar kans en deed ze mee aan de auditie van *Meisje Niemand* (2000). 'Dat was fantastisch', blikt ze terug. 'We kregen eerst een week theatertraining waarin zo'n tien sessies werden aangeboden aan een grote groep jongeren, waaruit ik dan later geselecteerd werd.'

'FABULEUS was toen pas begonnen', vertelt Palmers. Net zoals Wouters zijn de molens van Orshoven haar bijgebleven. Lachend denkt ze terug aan de blazer die moest worden aangezet om de koude ruimte te verwarmen: 'Om te repeteren maakte die te veel lawaai dus stond die eigenlijk bijna altijd uit.'

Haar eerste voorstelling herinnert ze zich als een intense ervaring. 'Er waren heel veel facetten die ik toen mocht aanraken; geweldig om op zo'n jonge leeftijd die kans te krijgen.' Op die manier stuurde FABULEUS mee het verdere verloop van haar carrière als actrice.

Ook de vriendschapsbanden die binnen FABULEUS gesmeed werden, zijn nog even standvastig vandaag. 'Ik ben nog steeds heel goed bevriend met Katharina Smets die meespeelde in mijn eerste voorstelling', verklaart Palmers.

Zo'n twintig jaar later, als coach binnen het project VAART (een traject waarin jongeren eigen performance uitwerken onder begeleiding, red.), zag ze opnieuw diezelfde passie en intensiteit bij de FABULEUS-jongeren. 'Ik merk dat ze van nature aangetrokken worden tot het intens samenwerken met een groep waarin ze misschien iets meer zichzelf kunnen zijn. Jongeren kunnen hier meer hun eigen ding doen dan doorgaans op school het geval is. ☺'

door Giel Bosmans

HOOR-Luysteravond met Lieve de Maeyer OPEK, Zondag 6 maart, 20u00

Voor hun HOOR-luysteravonden nodigt Het nieuwstedelijk steeds een bekende audiomaker uit. In dit geval is dat Lieve de Maeyer, die het publiek op haar beurt kennis zal laten maken met enkele jonge audiotalenten. Op deze avond, met werk van Judith Ameel, Rick Uilenbroek en Margot Timmermans, is de rode draad het verglijden van tijd, hoewel we gokken dat deze 90 minuten vooral voorbij zullen vliegen.

Prijs: 10,80 euro onder de 26 jaar (9,60 euro met cultuurkaart).

BANGELijk! Centrale Aula Gasthuisberg, Zondag 6 maart om 20u en dinsdag 8 maart om 20u30

Het Arenbergorkest, het grootste symfonische studentenorkest van Leuven, moest haar concerten afgelopen winter afgelasten, maar deze maand kunnen de muzikanten hun geplande voorstellingen toch opvoeren. Met een mengmoes van filmmuziek en klassieke stukken plaatsen zij Zimmer en Beethoven naast elkaar in deze ode aan professor Georges Lemaître. Dat belooft een *Big Bang* te geven.

Prijs: 6 euro voor studenten (5 euro met cultuurkaart).

Openingsavond Interfacultair Theaterfestival 30CC // Minnepoort, Dinsdag 8 maart om 20u00

Het IFTF, een initiatief van LOKO cultuur, brengt al sinds 2003 verschillende Leuvense kringtonelen samen in een vriendschappelijke competitie. Kom langs op deze openingsavond en laat je door de teasers warm maken voor de zes studententheatergroepen die dit jaar deelnemen. Meer info via www.iftf.be.

Prijs: gratis.

Off the record

OPEK, Woensdag 9 (première) tot zaterdag 12 maart, 20u00

Actrice en theatermaker Sofie Palmers liet zich voor deze voorstelling van fABULEUS inspireren door haar jonge spelers. Zij staan immers centraal in dit stuk dat een portret van de jeugd vormgeeft. Raadselachtige tieners laten het achterste van hun tong zien en bewijzen dat hun zoektocht herkenbaar is voor iedereen.

Prijs: 12,60 euro onder de 26 jaar (11,20 euro met cultuurkaart).

© Rike Nickel

Vernissage Wael Shawky

Museum M, Donderdag 10 maart, 20u00

Egyptenaar Wael Shawky maakt onder andere tekeningen, installaties en films rond de maatschappelijke veranderingen in het Midden-Oosten. Zijn origineel en beeldend werk, dat het midden houdt tussen fictie en historische werkelijkheid, staat in de lente van 2022 in de kijker in een solotentoonstelling in Leuven.

Prijs: gratis. Inschrijven voor de openingsavond is niet nodig.

Fred Hersch + Avishai Cohen

+ **Bram De Looze**

30CC // Schouwburg, Zondag 13 maart, 20u

Zoals gewoonlijk nodigt Leuven Jazz enkele muzikale grootmeesters uit. Dit jaar is de legendarische pianist Fred Hersch, met ondertussen 18 Grammy-nominaties op zak, een van deze talenten. Vergezeld door Avishai Cohen en Bram De Looze maakt hij binnenkort de Stadsschouwburg onveilig. Een jazzlegende als deze kan je toch niet zomaar laten passeren?

Prijs: 17, 22 of 25 euro als VVK (3 euro duurder aan de kassa). Met een cultuurkaart krijg je 2 euro korting.☺

Kleine kunst

Kunst hoeft niet monumentaal te zijn om iets te vertellen. 'Kleine kunst' herbergt woordkunst in haar fijnste vorm, om in te verzinken, te overpeinzen en van te genieten.

Diaspora

door [Francesca Birlogeanu](#)

Bontjassen van pluizige vossenstaarten lijken op kattenvacht. De Russische maffia loog niet; buiten is het donker omdat Poetin de zon uit het stopcontact heeft getrokken.

Vrouwelijkheid heeft hier een andere betekenis. Lippenstift doorgegeven van moeder op dochter. Baby's met gouden oorbellen huilen niet als ze gewassen worden in wijwater. Levens verlopen parallel in de Diaspora. Traditie geschreven in de lingua franca. De Nederlandse vertaling is symmetrisch, maar gespiegeld.

Kaars smaakt naar koeien, niet plastic. Grootmoeders met satijnen hoofddoeken kloppen grootmoedig op watermeloenen. Diurese. De was hangt buiten op aan een touwen strop naast een geroosterde varkenskop. Stoplichten permanent op rood, Boze taxichauffeurs ruikend naar sigarettenrook rijden erdoor. Horen de roddels die mijn roddeltantes over mij vertolken:

heb je gezien wat zij met haar leven doet?

ongetrouwd

onvruchtbaar

onvolmaakt

Ik heb nog vijf jaar tot ze vragen waar mijn man blijft. Zeven tot ze oorbellen kopen voor ongeboren meisjes. Drie tot lesbisch zijn haar fase overstijgt, stolt en vaste materie wordt waarvoorheen Mijn verliefdheid waterdamp was, benauwend maar makkelijk te negeren.

De lippenstift smeert uit als ik de vossen uit hun kooitjes bevrijd. Ik geef vrouwelijkheid mijn eigen definitie. Ongetrouwd en onvruchtbaar. Ruikend naar watermeloen. Ik steek de onvolmaakte zon terug in het stopcontact.

HIER ONTBREEKT JOUW ARTIKEL.

Wil je deel uitmaken van het leukste studentenblad van Vlaanderen?

Kan je (nog niet) goed schrijven, tekenen, fotograferen, interviewen, mopjes tappen, sfeer maken, transcriberen, recenseren? Kom naar een van onze redactievergaderingen op donderdagavond om 20u in 's-Meiersstraat 5 of stuur een berichtje naar veto@veto.be en voeg onze rangen.

'Mijn vorige boek was een warme knuffel, het volgende eerder een trap in de ballen'

Rutger Bregman is auteur van de bestseller *De meeste mensen deugen*. Nu onderzoekt hij hoe we de lat nog hoger kunnen leggen. 'Er zit een enorm verschil tussen een sympathiek mens en een held zijn.'

door Sjereno Cörvers en Wolf France

Op de redactie van *De Correspondent* in het noorden van Amsterdam ontmoeten we journalist en bestsellerauteur Rutger Bregman. In zijn werk schuwt hij de grote theorieën en wereldgeschiedenis niet. In zijn leven komen totaal andere zaken op de eerste plaats. Zo is hij nog maar enkele maanden uit vaderschapsverlof na de geboorte van zijn eerste dochter Kaat. Een naam die hij en zijn vriendin is bijgebleven na het bekijken van de Vlaamse versie van *De Mol*, vertelt hij ons. 'We vonden haar zo leuk, dat we dachten: dat is nu een leuke naam.'

DEUGEN EN VERZET

In Wat maakt een verzetsheld konden we lezen dat de meeste mensen slechts tot verzet overgaan wanneer ze gevraagd worden om dit te doen. Spreekt die conclusie jouw eerdere these dat mensen intrinsiek willen deugen niet tegen?

Rutger Bregman: 'De vraag is dan natuurlijk hoe je deugen definieert. Als je deugen definieert als altijd aan de goede kant van de geschiedenis willen staan, dan deugt bijna niemand. Want laten we eerlijk zijn: als wij in de 18de eeuw waren geboren, was de kans dat we tegen de slavernij hadden gepleit redelijk klein. Er waren namelijk maar heel weinig abolitionisten.'

'Er zit een enorm verschil tussen een sympathiek mens zijn en een held zijn'

'In Amerika had je wel wat abolitionisten, maar die waren niet zo effectief. De Liberty Party nam deel aan verkiezingen, maar wonnen nooit wat. *The Liberator*, de krant van de abolitionisten, die had slechts drieduizend abonnees in een land van dertig miljoen inwoners.'

'Hetzelfde geldt voor het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. Achteraf kreeg je het beeld dat iedereen in het verzet had gezeten, maar de realiteit is dat slechts een klein percentage van de bevolking in het verzet zat. Er waren maar weinig mensen die echt hun leven durfden te riskeren.'

'In *De meeste mensen deugen* leg ik de lat aanzienlijk lager voor deugen. Ik zeg dat mensen zijn geëvolueerd om samen te werken en onze basale impulsen vaker goed dan slecht zijn. Maar er zit een enorm verschil tussen wel een sympathiek mens zijn en een held zijn. *Wat maakt een verzetsheld?* en de artikelen die ik voor *De Correspondent* heb geschreven en het nieuwe boek waar ik aan werk gaan over hoe we de lat een stuk hoger leggen voor onszelf en hoe je aan de goede kant van de geschiedenis kan staan.'

Zijn de radicaal geachte abolitionisten dan vergelijkbaar met de Nederlandse verzetsstrijders?

'Ik denk dat er echt wel gelijkenissen zijn. Arnold Douwes, de hoofdpersoon van het boek *Wat maakt een verzetsheld?* was iemand die maling

had aan wat anderen vonden. Hij hoefde niet geïnspireerd te raken door anderen en dacht zelf na. Hij had niemand nodig om wat er met joden gebeurde zo erg te vinden dat hij er tegen in opstand moest komen.'

'Bewustzijn is gratis en vaak gebakken lucht. De vraag is hoe je van bewustzijn naar actie gaat'

'Bewustwording, dat gouden woord in het journalistieke activisme, is meestal slechts lucht. Mensen zijn zich bijvoorbeeld bewust over hoe erg de bio-industrie is. Zo wil volgens een recente peiling zestig procent van de Nederlanders de bio-industrie afschaffen. Dat is nogal wat voor het land met de grootste veestapel van Europa. Maar bewustzijn is gratis en dus heel vaak gebakken lucht. De vraag is hoe je van bewustzijn naar actie gaat.'

'Arnold Douwes had daarvoor niemand anders nodig en dat zie je ook bij veel abolitionisten. Zo heb ik een stuk geschreven over een Amerikaanse abolitionist van een zeer klein gestalte, Benjamin Lay, die gewoon totaal de maling had aan wat anderen vonden. Hij vond slavernij verschrikkelijk en heeft vervolgens zijn hele leven besteed om dat te verkondigen en om de mensen die er iets mee te maken hadden het leven zuur te maken.'

'Juist omdat de meeste mensen relatief makke schapen zijn, kan je een enorme invloed hebben'

'Je ziet dat dit type radicalen soms effectief kan zijn, maar vaak ook niet. Dan roepen ze in het luchtledige en wordt er niet echt gereageerd. Maar je hebt ook andere vormen van radicalisme, waarbij mensen radicaal zijn in hun doelstellingen, maar vervolgens heel pragmatisch in hun methodes, en goed nadenken over hoe ze ook echt mensen kunnen meekrijgen om iets te kunnen veranderen.'

Is het mogelijk om in te schatten welk percentage van zulke radicalen je nodig hebt in een samenleving om echt tot verandering te kunnen komen?

'De meeste mensen zien de wereld in normaalverdelingen. Bij aardbevingen denken ze bijvoorbeeld dat middelzware aardbevingen ook een gemiddelde hoeveelheid schade aanrichten. De meeste schade wordt echter aangericht door enkele aardbevingen die echt super destructief zijn. De schade is niet verdeeld door een normaalverdeling, maar volgt wat statistici een "power law" noemen.'

'Zo werkt onze samenleving grof gezegd ook. Verreweg de meeste mensen, arm en rijk, hebben

weinig invloed. Een kleine groep mensen is extreem invloedrijk, ten goede of ten kwade.'

'De hoofdrolspelers van het Britse abolitionisme rond 1780-1790 waren op twee handen te tellen, terwijl hun invloed ervoor gezorgd heeft dat Groot-Brittannië zich tegen de slavenhandel keerde en zo op zijn beurt andere landen daartoe heeft gedwongen.'

'Elders was de beweging niet succesvol. In Nederland stelde het bijvoorbeeld vrijwel niets voor. Dat voelt ongemakkelijk, maar je kan het ook als inspirerend beschouwen. Je kan denken dat juist omdat de meeste mensen relatief makke schapen zijn, jij een enorme invloed kan uitoefenen als je goed nadenkt over hoe je de wereld wil veranderen.'

Zie je de menselijke natuur dan als iets menselijks of iets eigen aan de mensheid?

'Je hebt een rijke linkse traditie die ervan uitgaat dat er niet zoiets bestaat als de menselijke natuur, die ervan uitgaat dat ons gedrag het product is van historische en economische omstandigheden. Dat komt voort uit het marxistische idee dat de onderbouw de bovenbouw bepaalt. Ik ben altijd veel meer geïnteresseerd geweest in de wereld van de ideeën en juist hoe die bovenbouw de onderbouw kan herstructureren.'

'We weten dat ideeën ons brein kunnen veranderen'

'Evolutionaire psychologie, de studie van hoe de menselijke natuur gevormd is door ons leven als jager en verzamelaars, is dan ook heel lang uit de mode geweest in progressieve kringen. In *De meeste mensen deugen* probeer ik te laten zien dat we helemaal niet bang hoeven te zijn voor de laatste bevindingen van die evolutionair psychologen. Ik laat zien dat het net de vriendelijkste mensen waren die in de oertijd aan het langste eind trokken omdat ze konden samenwerken op een schaal waarop anderen dat niet lukte.'

'Je moet het niet overdrijven, maar ik vind het toch waardevol om te kijken naar welke soort we op neurologisch en biologisch vlak zijn. Er bestaat wel degelijk zoiets als de menselijke natuur, maar we moeten tegelijkertijd erkennen dat die extreem kneedbaar is. Mensen zijn van nature cultureel en we weten dat ideeën ons brein kunnen veranderen.'

Kan schaarste die menselijke natuur kneden? Haalt het net het beste in mensen naar boven of zorgt het dat we tot ellendige dingen in staat zijn?

'Ik geloof best dat er punten zijn waarop de ellende zo groot is en de basisbehoeftes voor lange tijd niet vervuld zijn geweest, dat mensen geen kumbaya meer zingen en tot ellendige dingen in staat zijn. Maar er zit nog een hele periode voordat we op dat moment aankomen. In het eerste hoofdstuk van *De meeste mensen deugen* focus ik

daarom op natuurrampen. De eerste neiging van de mens lijkt in die gevallen toch te zijn om samen te werken.'

'Het negatief mensbeeld wordt ons al eeuwen met de paplepel ingegoten'

'Die bevindingen komen weliswaar niet overeen met wat mensen denken dat er gebeurt in zulke situaties. Er bestaat een grote kloof tussen de perceptie van hoe mensen zich gedragen en hoe mensen zich daadwerkelijk gedragen. Wetenschappers noemen dat "the disaster myth".

kerkvaders en bleef tijdens en na de verlichting dominant. Het wordt ons al eeuwen met de paplepel ingegoten.'

'Tot slot is het in het belang van machthebbers om een cynisch mensbeeld te verspreiden, want dat legitimeert de ongelijkheid en de machtverschillen. Als de meeste mensen deugen, hebben we al die hiërarchie dan nog wel nodig? Waarom zouden we dan gecontroleerd, gereguleerd, bestuurd moeten worden door de hooggeplaatsten?'

Hoe probeer je in De meeste mensen deugen een antwoord te bieden op die vernistheorie?

'Ik draai het eigenlijk om. De vernistheorie stelt dat mensen van nature slecht of toch zeker egoïstisch zijn en dat beschaving een dun laagje is dat die rotte natuur bedekt, maar ook zo weg kan spoelen als het misgaat. Volgens die theorie

'Begrijp me niet verkeerd: we zijn natuurlijk van nature geen engelen, we zijn niet van nature goed. Ik gebruik vaak de metafoor van twee benen, een goed been en een slecht been. De vraag is op welk been je gaat staan, welk been getraind is. Maar we hebben een natuurlijke voorkeur om op ons goede been te gaan staan.'

KLIMAAT

Welke rol speelt de klimaatcrisis in dit verhaal?

'Stel dat jij een god bent en je kijkt neer op deze aardkloot en je bedenkt een probleem dat zo lastig is dat ze dat nooit gaan oplossen. Klimaatverandering zal aardig in de buurt komen. Het is een mondiaal probleem en het hangt samen met alles wat we doen. Ik zie ook veel linkse en progressieve mensen die nog steeds onderschatten hoe enorm de transformatie is die we moeten gaan maken. Het is echt veel meer dan een windmolentje hier en een zonneparkje daar.'

'Als er meer onzekerheid bestaat, is dat geen reden om relaxed te zijn, maar om nog ongeruster te zijn'

'Toch vind ik het indrukwekkend welke vooruitgang we geboekt hebben in de voorbije tien jaar. De tijdsgeest is radicaal omslag. Toen ik 23 was en studeerde aan de Universiteit Utrecht was klimaatverandering nog helemaal niet zo'n thema, echt niet. Toen was de Nederlandse politiek nog geobsedeerd door begrotingstekorten. Nu is het heel mainstream geworden om miljarden uit te geven om klimaatverandering tegen te gaan. Het hele idee dat wij onze kleinkinderen iets zouden aandoen met een te hoge staatschuld klinkt nu totaal belachelijk.'

De grote overstromingen van 1953 hebben tot de deltaplannen geleid. Denk u dat er ook zo'n ramp zal moeten gebeuren vooraleer we het klimaatprobleem echt kunnen oplossen?

'Wel, het is nogal pervers om te hopen op een ramp. Maar de geschiedenis leert dat crisismomenten een grote invloed kunnen hebben, zowel ten goede als ten kwade. Had de VS meegedaan aan WOII zonder Pearl Harbour? Waarschijnlijk niet. Was het neoliberalisme opgekomen zonder de olietekorten en stagflatie van begin jaren zeventig? Wie zal het zeggen. Er zijn heel veel momenten aan te wijzen waarbij een crisis het verschil heeft gemaakt.'

'Wij denken overigens veel te binair over klimaatverandering: het gaat mis, of het gaat niet mis. Maar je moet erover denken in termen van kansen. De vraag is welke risico's je durft te nemen. Wat als het klimaat net gevoeliger blijkt voor de uitstoot van broeikasgassen? Wat als de ijsskappen op Antarctica toch sterker reageren op de

opwarmende aarde? Wat als het allemaal net verkeerd uitvalt? Dan zijn de gevolgen catastrofaal.

'Zou je in een vliegtuig willen stappen als de piloot je informeert dat er een kans is van één procent dat je neerstort? Dat is waar we het over hebben als het over klimaatverandering gaat. We nemen krankzinnige risico's. En als er meer onzekerheid bestaat, is dat niet een reden om relaxed te zijn, maar om nog ongeruster te zijn.'

Zorgt die onzekerheid er net niet voor dat het gemakkelijk is om het klimaatprobleem aan de kant te schuiven?

'Dat is de denkfout die veel wordt gemaakt. Let wel: we weten al heel veel zeker. Maar hoe ernstig het precies wordt, daar bestaat nog veel onduidelijkheid over. Maar hoe breder de bandbreedte van ernst, hoe meer radicale actie nu gerechtvaardigd is. Als we bijvoorbeeld vrij zeker weten dat het klimaat twee graden zal stijgen, maar er een kans blijft op vier of vijf graden, ook al is het maar een kans van vijf procent, dan wil je dat risico niet lopen.'

'Ik vind die hele discussie over wat is het juiste verhaal om te vertellen echt nutteloos. We hebben duizenden verhalen nodig'

'Hoe kostbaar is het wel niet dat op deze planeet, op misschien wel de enige plaats in het universum, ooit leven is kunnen ontstaan? Zo ongelooflijk kostbaar. En als het gaat over iets dat zo kostbaar en zo bijzonder is, dan zou zelfs een kleinere kans op uitsterven dan één procent totaal niet acceptabel zijn. Ik denk dat we meer zo moeten leren denken, over welke risico's we willen accepteren.'

Is het dan beter om alarmistisch te zijn, dan te eindigen met een hoopvol einde zoals jouw collega Jelmer Mommers doet in zijn boek?

'Sommige mensen komen in actie omdat er een hoopvol verhaal is, anderen worden dan weer gemotiveerd door doemverhalen. Sommige mensen doen het goede omdat ze heftig geloven dat een god hen in het hiernamaals anders gaat straffen, anderen doen het goede omdat ze denken er geld aan te kunnen verdienen. *I don't care!* Als het goede maar gebeurt.'

'In het boek *Het water komt* vertel ik het verhaal dat we in Nederland kunnen vertellen, en natuurlijk is dat het verhaal van het water. We vechten al duizend jaar tegen de zee en de toekomst van ons land staat nu op het spel. Het is niet zeker of we hier over twee of drie eeuwen nog kunnen wonen. Nogal wies dat zo'n verhaal in Nederland meer binnenkomt dan een verhaal over bosbranden in Australië.'

© Sjereno Cörvers

NAVRAAG

'Ik vind die hele discussie over wat het juiste verhaal is om te vertellen echt nutteloos. We hebben duizenden verhalen nodig. Vertel ze allemaal en kijk maar wat werkt. Stop die shotgun vol en schiet. *(lacht)*

Jij bent kritisch ten opzichte van het idee dat meer burgerparticipatie de succesformule is om klimaatproblemen aan te pakken. Waarom zijn die twee volgens jou niet verzoenbaar?

'Het grote probleem is tijdgebrek. Mensen onderschatten hoe enorm de opgave is om de hele economie te transformeren is. Ik vrees dat er een enorme spanning bestaat tussen het verlangen naar democratische legitimiteit, en de praktische uitdaging. Ik heb hier ook geen magische oplossing voor, vrees ik. Het zal vast de taak zijn van publieke intellectuelen om overal een verhaal rond te breien en uiteindelijk te zeggen dat uiteindelijk alles toch goed komt, maar ik weet het niet.'

'Mensen die de dertig gepasseerd zijn, veranderen nog maar zelden hun mening'

'Er wordt heel makkelijk gesproken over een mobilisatie zoals die tijdens de Tweede Wereldoorlog. Maar die mobilisatie was helemaal geen product van deliberatieve democratie. Dat was Vaders Staat, die keihard zei "En nu gaan we het zo doen". Dat was een periode waarin de Jeff Bezos van die tijd uit zijn kantoor werd getild door de militaire politie omdat hij niet voldeed aan wat de overheid van hem vroeg. We kunnen ons niet voorstellen dat dat nu zou gebeuren. Kijk naar de aanpak van de coronapandemie: die kwam niet eens in de buurt van de mobilisaties tijdens de Tweede Wereldoorlog.'

'Het punt is: we staan voor een enorme opgave, en heel weinig tijd. Het moet voor 2050 allemaal gedaan zijn. En dan is de oplossing dat we eerst burgers uitgebreid gaan consulteren? In Nederland zie ik op lokaal niveau hoe vreselijk vertragend een kleine groep van burgers kan zijn in allerlei participatieve protesten. Er is nu al zoveel protest tegen windmolens, terwijl we nog maar net begonnen zijn. Begrijp me niet verkeerd: we weten dat ontworpen en georganiseerde burgerparticipatie geweldig kan werken en dat er hele mooie resultaten uit kunnen komen. Maar het kost tijd, en we hebben zo weinig tijd.'

Kan je ons wat vertellen over je volgende boek?

'Zeker, het is gericht op jonge mensen. Mensen die de dertig gepasseerd zijn, veranderen namelijk nog maar zelden hun mening. Er zijn twee grote conservatieve krachten in dit leven: een hypotheek en kinderen. Je kan dus beter boeken schrijven die gericht zijn op jonge mensen dan op oude brompotten van zestig. Die zijn meestal zo overtuigd van hun eigen gelijk, die gaan gewoon niet meer veranderen, klaar. Mijn overtuiging als historicus is dat de meest wezenlijke verandering uiteindelijk generationele verandering is.'

'Het boek heeft een simpele vraag als beginpunt: hoe zullen de historici van de toekomst terugkijken op ons? We kunnen makkelijk terugkijken op de slavernij en zeggen dat het duidelijk is wie verkeerd zat. Maar het is aannemelijk dat de historici van de toekomst dingen die wij nu normaal vinden snoeihard zullen veroordelen.'

'Mijn vorige boek, *De meeste mensen deugen* was een warme knuffel, het volgende boek is eerder een trap in de ballen. Je hebt heel veel zelfhulpboeken die je vertellen hoe je een makkelijker leven krijgt. Ik zou een zelfhulpboek willen schrijven dat je leven moeilijker maakt; dat je aan het einde wenst dat je het niet gelezen had.'

© Sjereno Cörvers

Het idee dat mensen na een ramp gaan paniker en plunderen, dat is een totale mythe.'

Is die 'disaster myth' volgens jou slechts een idee dat onder mensen leeft of proberen sommige mensen die mythe bewust staande te houden?

'Dat komt neer op de vraag waar ons negatief mensbeeld vandaan komt. Ten eerste is het afhankelijk van het type informatie dat we toegediend krijgen. De nieuwsindustrie is hoofdzakelijk negatief ingesteld en dat zorgt ervoor dat mensen die veel nieuws consumeren cynischer worden. Neutraliteit is belangrijk voor veel journalisten, maar het effect van nieuwsconsumptie is helemaal niet neutraal. Dat heeft ook te maken met wat psychologen "the negativity bias" noemen, de neiging van mensen om op het slechte te focussen.'

'Het negatief mensbeeld past bovendien in een bredere westerse traditie. De vernistheorie, de notie dat de beschaving maar een dun laagje is, gaat terug op de oude Grieken en de christelijke

moeten we dat laagje zo dik mogelijk maken, waar de boven ons gestelden natuurlijk een grote rol bij spelen.'

'Het idee dat we onze kleinkinderen iets zouden aandoen met een te hoge staatsschuld, klinkt nu totaal belachelijk'

'Maar wat we "beschaving" noemen was gedurende het grootste gedeelte van onze geschiedenis juist het probleem. Die beschaving bracht infectieziekten, pandemieën, oorlog, ongelijkheid, het patriërchaat... noem het maar op. Het is pas heel recent, eigenlijk vooral in de afgelopen vijftig jaar dat we wereldwijd een enorme vooruitgang hebben geboekt.'

Originele thema Ithaka gelect

Na ophef aan Vlaamse universiteiten: Nu ook Russisch president Poetin schuldig aan grensoverschrijdend gedrag

Na enkele schandalen verandert KU Leuven van PR-strategie

Weyts stelt nieuwe studievoortgangsregels voor: 'Dus jij wil een vak de tweede keer meenemen? Mag niet!'

Na populaire vraag: Vlaamse krijgers trekken naar Oekraïne om inval te stoppen

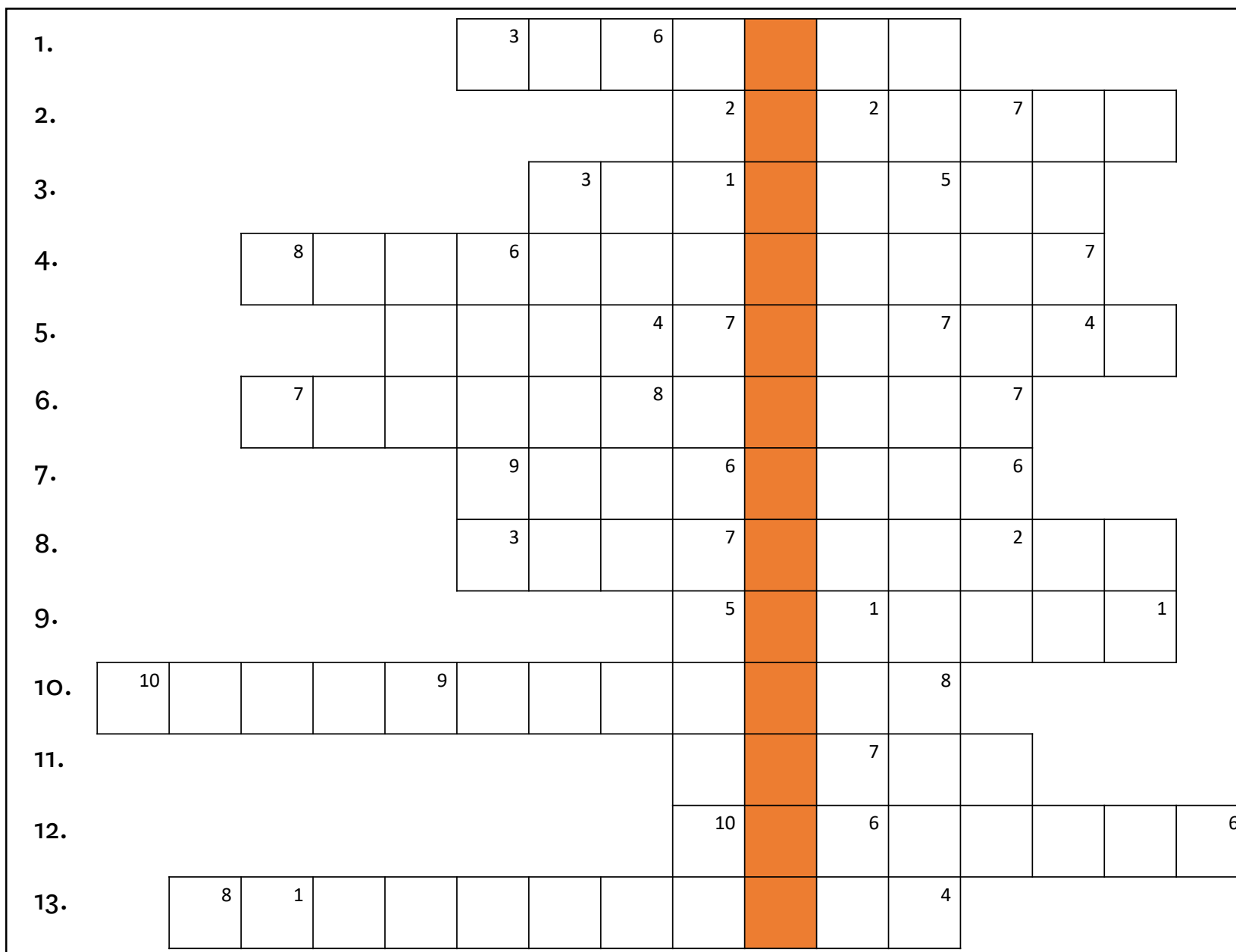

KU Leuven stelt gerust na sluiting Alma 2: 'Vorbereiding op later: als sociale wetenschapper verdien je amper je brood!'

SJARELS CRYPTO

Oplossingen van vorige editie: 1. Docent, 2. Patenten, 3. Kunstenaars, 4. Landschap, 5. Kompas, 6. Automaat, 7. Frankenstein, 8. Externen, 9. Politiekers, 10. Slavendrijver, 11. Vergissen, 12. Virusbank, 13. Stamcafé, 14. Bastion, 15. Brandmerken, 16. Vergaderen, 17. Leeuwendeel, 18. Wankelen
Middenwoord: Ontspanningsmiddel

OPGAVE

1. Zalm loven (7)
2. Ons vloeistof (7)
3. Nonkels van de mensen (8)
4. Belangstelling bij een bevalling (12)
5. Met die organisatie gaan wielrenners skiën (11)
6. Zweterig doorzichtig (11)
7. Zo fris als een steenvrucht (8)
8. Huwen in het buitenland (10)
9. Staak van 1,6 km lang (7)
10. Daar leg je beschonken individuen op (12)
11. Belgisch vat (5)
12. Franse les waarin je mensen leert afkraken (8)
13. Vriendelijk tegen flora (11)

Stuur een e-mail met je naam en de oplossing die je in de middenkolom hebt gevonden voor 13 maart naar crypto@veto.be en maak kans op een van de tien

waardebonnen van 10 euro van Madmum!

Madmum
COFFEE ROASTERS

colofon

Hoofdredacteur Tijs Keukeleire
Redactiesecretaris Jan Costers
Eindredacteur Marie Coppens
Redacteur beeld Miette, Anastasia Arnhold
Redacteur onderwijs Elien Stouten
Redacteur sociaal Jasper Snoeys
Redacteur student Manon Cools
Redacteur internationaal Arno Faggio Del Giglio
Redacteur opinie Basil Claeys
Redacteur cultuur Lisa De Witte
Redacteur onderzoek Sjereno Cörvers
Redacteur KU Leuven Kasper Nollet
Verantwoordelijke navraag Wolf France
Verantwoordelijke evenementen en groepsgevoel en welzijn Lore Meesters, Elise Nizette
Verantwoordelijke Instagram Jolien Vandoorne

Eindredactie Daan Delespaul, Sjereno 'Rudolf (het rendier)' Cörvers, Tijs 'Jans oma' Keukeleire, Pascal Beyer, Thomas Maes, Mirre Verhoeven, Joanna 'Jane Goodall' Wils, Jolien Vandoorne, Lisa De Witte, Lore 'een schurftmijt' Meesters, Arno 'Jeroen Meus en Wim Lybaert' Faggio Del Giglio, Vincent De Vocht, Elien Stouten, Manon 'Sally Rooney' Cools, Marie 'Fatma Taspinar' Coppens, Kasper 'Average Rob' Nollet, Jasper 'Volodymyr Zelensky', De Echte 'Jan Costers' Miette, Lara Lismont **Vormgeving** Jan 'Arno The Kid' Costers **Cover** Miette, Jan Costers **Schrijvers** Maarten Van Clé, Florelie 'Leonard Cohen' Soete, Kasper Nollet, Elien Stouten, Alex Vancoppenolle, Wolf France, Daan Delespaul, Simon 'Wolf France' Tibo, Jasper Snoeys, Jasper Roorda, Florelie Soete, Heike Ostijn, Arno Faggio Del Giglio, Elena 'Banksy' Amore, Arnaud Verwacht, Manon Cools, Anna Durnez, Hannah Van Canegem, Giel 'Agent Suikerbuikje van Big & Betsy' Bosmans, Francesca Birlogeanu, Emiel Roothoofd, Anna Claes, Lisa De Witte, Bram Hulshoff, Anouk Verhaege, Amber Sels, Sjereno Cörvers, Joanna Wils, Tijs Keukeleire, Robin Barthels **Illustratoren** Bernard Tant, Alma Schurmans, Emma Nollet, Celine Vanderwege, Anastasia Arnhold, Anna Neyens, Ina Vandercammen, Maarten Van Clé, Freya Caris, Ansitru **Fotografen** Miette, Sjereno Cörvers, Kasper Nollet, Helena Van Schelvergem, Florelie Soete, Cedric Vandenberghe, Laure Guldentops, Bavo Nys, Liese Aerts, Amira El Yaghmouri **KU Leuven** Kasper Nollet, Jan Costers, Tijs Keukeleire, Joanna Wils

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.

Wil je hier volgende keer ook vermeld staan? Kom dan naar onze redactievergadering op donderdag om 20u in 's-Meiersstraat 5, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag: 'Wie zou Veto eens moeten interviewen?'

Ontdek de opleidingen na je bachelor of master

VERDER
STUD ▶▶ **R**
BEURS

ONLINE

Zaterdag 19 maart 2022

Info en inschrijven: www.verderstudeerbeurs.be

ASSOCIATIE
KU LEUVEN

KU LEUVEN

LUCA
SCHOOL
OF
ARTS

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

THOMAS
MORE

UCLL
HOGESCHOOL

vives
hogeschool